

**VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS
IKIMOKYKLINIO UGDYMO SKYRIAUS
VEDĖJAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL PRITARIMO VILNIAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „OBELĖLĖ“
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMAI**

2025 m. birželio d. Nr. A15 /25(2.1.4E-IKU)
Vilnius

Vadovaudamasi Ikimokyklinio ugdymo kriterijų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. ISAK-627 „Dėl Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašo“, 3 punktu ir Vilniaus miesto savivaldybės mero 2025 m. vasario 24 d. potvarkiu Nr. 955-263/25 „Dėl Almedos Kučinskienės įgaliojimo“,

p r i t a r i u Vilniaus lopšelio-darželio „Obelėlė“ ikimokyklinio ugdymo programai.

Vedėja

-

Almeda Kučinskienė

PRITARTA

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos
Ikimokyklinio ugdymo skyriaus vedėjo
2025 m. d. įsakymu Nr.

PATVIRTINTA

Vilniaus miesto lopšelio-darželio „Obelėlė“
direktoriaus
2025 m. d. įsakymu Nr.

VILNIAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „OBELĖLĖ“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si). Vilniaus lopšelyje-darželyje „Obelėlė“ (toliau - Mokykla) vadovaujamas Ikimokyklinio ugdymo programos gairėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. rugsėjo 4 d. įsakymu Nr. V-1142¹, pateiktu požiūriu į vaiką ir vaikystę, vaiko raidą, poreikius, ugdymo(si) būdus, juo grindžiamas visas Ikimokyklinio ugdymo programos (toliau - Programa) turinys.

Mokykloje vyrauja į vaiką orientuotas ugdymas, kuris nulemia ugdymo inovacijų įgyvendinimo kryptį. Kiekvieno vaiko raida ir ugdymasis pasižymi unikaliais bruožais, todėl tikime, jog kiekvienas vaikas yra unikalus, be galo kūrybiškas ir jo potencialas turi būti atrastas kuo ankstesniame amžiuje tolimesniam jo tobulėjimui. Mokykloje mokytojas pasitiki vaiko natūraliomis galiomis augti ir ugdytis, sudaro sąlygas prigimtinėms galioms plėtotis, pripažįsta ir gerbia skirtybes, pasiekimų įvairovę, kuria galimybes skleisti vaikų individualumui. Vaikų ugdymuisi sudaromos galimybės jausti, liesti, tyrinėti, atrasti, pažinti, norėti daugiau, siekti, žavėtis, gerbti, mokėti nurimti. Mokytojas paremia vaikų iniciatyvas, parinkdamas jiems aktualų turinį ir veiklas. Vaikams aktyviai veikiant integruojamas fizinis, emocinis, socialinis ir pažintinis ugdymasis. Kiekvienas vaikas aktyviai mokosi, daugelį dalykų atranda pats, savu būdu ir laiku.

Pasak Žano Piaget, vaikai mąsto kitaip nei suaugusieji – jų pažintinė raida vyksta etapais, o mąstymas tampa vis sudėtingesnis jiems aktyviai sąveikaujant su aplinka. Mokykloje siekiama sukurti vaikui pažintinę aplinką, kurioje jis galėtų tyrinėti, bandyti, klysti ir išmokti per asmeninę

¹ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/76bb8f404b5911ee8185e4f3ad07094a?jfwid=f5arm3g7r>

patirtį. Praktikoje: organizuojamos patyriminės veiklos (žaidimai, eksperimentai, lauko tyrinėjimai); ugdymo turinys pritaikomas pagal vaiko raidos etapą; skatinama vaikų savarankiška veikla ir sprendimų priėmimas; per kasdienes situacijas lavinami loginio mąstymo ir problemų sprendimo įgūdžiai.

Levas Vygotskis pabrėžė sociokultūrinės aplinkos, ypač socialinių sąveikų, svarbą vaiko raidai. Anot jo, vaiko psichika ir pagrindinės pažintinės funkcijos vystosi būtent per bendravimą su suaugusiaisiais ir bendraamžiais. Praktikoje: kuriama bendradarbiavimu grįsta ugdymo(si) aplinka, kur vaikai veikia porose ar grupėmis; mokytojas aktyviai dalyvauja kaip pagalbininkas ir mokymosi partneris; stiprinami vaikų komunikaciniai ir socialiniai įgūdžiai per dialogus, vaidmeninius žaidimus, projektines veiklas; į veiklas įtraukiami tėvai (globėjai), siekiant plėtoti vaikų socialinį kontekstą ir ugdymo tęstinumą namuose.

Taip teorinės nuostatos perkeliama į kasdienį ugdymo procesą, užtikrinant ne tik vaiko raidos poreikių tenkinimą, bet ir ugdymo kokybę, grįstą moksliskai pagrįstomis praktikomis.

Ugdymą(si) grindžiančios vertybės. Mokyklos vertybės atliepia esmines universalios dizaino mokymuisi (toliau UDM)² prieigos nuostatas, todėl vaikų ugdymas(is) grindžiamas tokiomis požiūrio į vaiką ir jo ugdymą(si) sąlygotomis vertybėmis

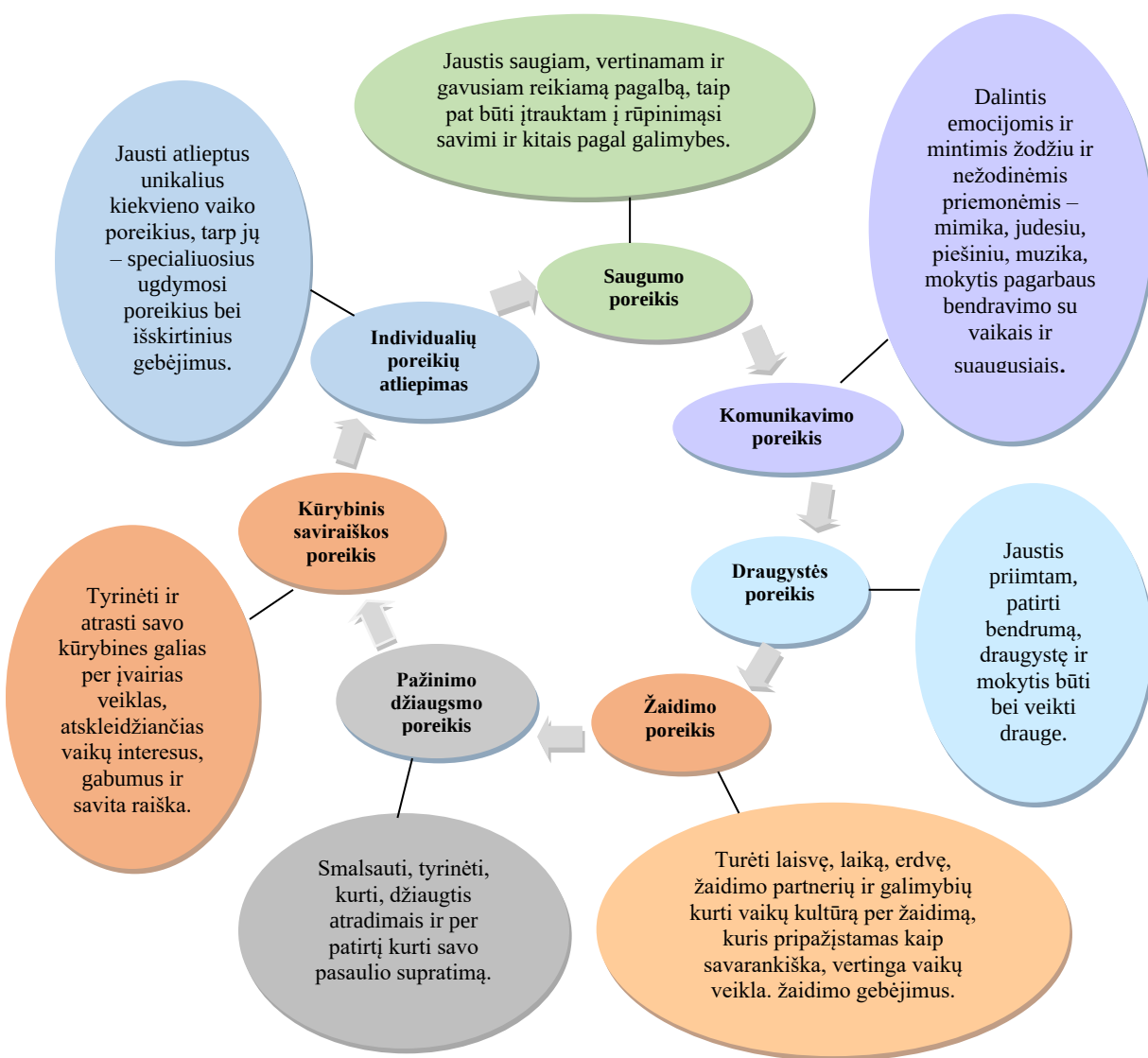
Lentelė 1. Ugdymą(si) grindžiančios vertybės.

Vaiko orumas	Kiekvieno vaiko vertės, autentiškumo, unikalumo pripažinimas ir puoselėjimas.
Vaiko gerovė	Vaikų gerovės pirmumo pripažinimas, puoselėjant vaiko saugumą, sveikatą, darną su savimi ir kultūrine, socialine bei fizine aplinka;
Lygiavertis dalyvavimas	Lygiavertėmis sąveikomis grindžiamo ugdymo(si) vertės pripažinimas, sudarant maksimalias sąlygas kiekvienam vaikui dalyvauti bendrame ugdymosi procese ir pašalinant ugdymosi kliūtis.
Saviraiškos laisvė	Kiekvieno vaiko kūrybinio potencialo ir laisvės išreikšti save pripažinimas, palaikymas ir skatinimas.
Lygiateisiškumas ir teisingumas	Vienodų teisių augti ir ugdytis visiems pripažinimas, užtikrinant galimybes kiekvienam vaikui optimaliai vystyti ir reikšti savo potencines galias nepriklausomai nuo priežasčių, susijusių su lytimi, sveikata, socialine ir kultūrine padėtimi.
Pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei	Pagarba, empatija ir tolerancija grindžiamos ugdymo(si) aplinkos kūrimas, pripažįstant įvairovę kaip vertybę ir sudarant sąlygas visiems vaikams sėkmingai dalyvauti, natūraliai priimant prigimtinius ir kultūrinius skirtumus.

² <https://tukstantmeciomokyklos.lt/wp-content/uploads/2023/11/Universalios-dizaino-mokymuisi-gaires.pdf>

Bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas	Pagarba asmeniui grindžiamos demokratinės aplinkos kūrimas, priklausymo bendruomenei jausmo puoselėjimas, atsakomybės už save ir kitus ugdymas.
Kultūrinis tapatumas	Pagarbos savo šalies kultūrai (gimtajai kalbai, etninei kultūrai, tautos istorijai) puoselėjimas, padedant vaikui išreikšti save kaip savo šalies kultūros dalyvį ir kūrėją ir pozityviai priimti kitų kultūrų savitumą.

Vaikų poreikiai. Programa sudaro prielaidas užtikrinti pagrindinių, kiekvienam vaikui aktualių poreikių tenkinimą ir turtinimą, padeda plėtoti vaiko individualias galias, skatinti kiekvieno vaiko pažangą bei kuria lygių galimybių aplinką visiems vaikams – nepaisant jų poreikių ar gebėjimų (1 pav.).

Pav. 1. Poreikių sritys

Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai. Tėvai (globėjai) yra svarbūs vaikų ugdymo(si) partneriai, todėl mokykla siekia glaudaus bendradarbiavimo, grįsto pasitikėjimu, pagarba, atvirumu bei konfidencialumu. Pripažįstama, kad tėvai (globėjai) yra pagrindiniai vaikų ugdytojai ir vertingi informacijos šaltiniai suteikiantys žinių apie vaikų poreikius, pomėgius bei individualią raidą. Mokykla puoselėja savo tradicijas ir yra atvira vietos bendruomenės poreikiams dalyvaudama bendruomenės renginiuose, šventėse. Tėvai (globėjai) ir mokytojai nuolat ieško naujų bendradarbiavimo formų, kartu rūpinasi vaikais, aptaria problemas, džiaugsmus, siekiant užtikrinti ugdymo(si) tęstinumą ir dermę, kuriant susitelkusią ir kartu besimokančią bendruomenę. Sąveika su tėvais (globėjais) grindžiama nuolatiniu individualių vaiko ugdymosi poreikių ir galimybių aptarimu, tinkamų ugdymosi pasiekimų bei pažangos vertinimo metodų parinkimu, dalijimusi informacija ir patirtimi apie vaiko ugdymą(si), daromą pažangą. Siekiama užtikrinti, kad tėvai (globėjai) aktyviai dalyvautų ugdymo procese, priimdami su vaiko ugdymu(si) susijusius sprendimus. Nuolat kuriamos, atnaujinamos mokyklos ir šeimų bendradarbiavimo formos: šeimų kūrybinės dirbtuvės, sporto ir šeimos šventės, kalendorinės šventės, kurios skatina savišvietą, tarpusavio pagalbą ir bendrą augimą.

Mokykla atvira naujovėms, tobulina ugdymo kokybę pasitelkdama interaktyvias priemones, plėtoja edukacines erdves, dalyvauja projektuose. Tėvai (globėjai) įtraukiami į ugdymo turinio planavimą, ugdymo(si) rezultatų aptarimus, apklausas bei diskusijas. Mokytojai aktyviai dalijasi informacija ir stiprina tėvų (globėjų) kompetencijas, padėdami kurti palankią ugdymo(si) aplinką namuose.

Regiono ypatumai. Mokykla įsteigta 1971 m., įsikūrusi Lazdynų mikrorajone, buvusiam Viršutinių Šaltūnų kaimo lenkų dvarininkų sodybos sode. Jos teritorijoje gausu įvairių vaismedžių (obelų, kriaušių, slyvų, vyšnių), senų medžių (liepų, ąžuolų, beržų, kaštonų, eglių, maumedžių, drebulių, uosių, tuopų, pocūgių ir kt.) bei žydinčių krūmų (alyvų, forzitių, hortenzijų, jazminų, kaulenių, sedulų, lanksvų ir kt.). Ši unikali gamtinė aplinka ne tik kuria estetiškai turtingą ir jaukią erdvę, bet ir tampa svarbia vaikų ugdymo(si) dalimi. Ji suteikia galimybes organizuoti patyriminį mokymąsi lauke, ugdyti vaikų gamtotyrinius, pažintinius, sensorinius gebėjimus, lavinti kalbą, kūrybiškumą, skatinti savarankišką tyrinėjimą. Vaikai mokosi atpažinti augalus, stebėti jų kaitą metų laikais, rūpintis gamta, kurti emocinį ryšį su aplinka. Tokia edukacinė erdvė padeda vaikams lavinti atsakomybę, aplinkosauginį sąmoningumą, stiprina fizinį aktyvumą bei emocinę savijautą.

Netoliese esančio skardžio viršūnėje atsiveria vaizdas į miestą, vingiuojančią upę, aplinkinį mišką – tai unikali vieta, kur miesto vaikas gali tiesiogiai patirti gamtą. Iš miško į mokyklos teritoriją dažnai užsuka smulkūs laukiniai gyvūnai, paukščiai, o besikeičiantys metų laikai leidžia vaikams stebėti gamtos ciklus, pokyčius ir gyvybės įvairovę.

Ši aplinka tampa natūralia edukacine erdve, kurioje ugdomas vaikų gamtos pažinimas, ekologinis sąmoningumas, stebėjimo ir tyrinėjimo įgūdžiai, emocinis ryšys su gamta. Vaikai mokosi atpažinti augalus ir gyvūnus, tyrinėti aplinką visais metų laikais, lavina kalbą, smulkiąją motoriką, dėmesį bei kritinį mąstymą. Tokia ugdymo(si) praktika stiprina vaikų kūrybiškumą, sveikatą ir atsakomybę už aplinką, o buvimas gamtoje daro teigiamą poveikį jų emocinei savijautai.

Mokykloje sudarytos tinkamos sąlygos vaikų sveikatai saugoti ir stiprinti. Aktyviai dalyvaujama Respublikinės ikimokyklinių įstaigų darbuotojų asociacijos „Sveikatos želmanėliai“ veikloje³.

Sisteminis dėmesys vaikų fizinei, psichinei ir emocinei gerovei prisideda prie visapusiško ugdymo(si), padeda vaikams ugdyti sveikos gyvensenos įgūdžius, atsakingą požiūrį į savo savijautą, kurti teigiamą santykį su judėjimu, mityba, poilsiu bei aplinka. Dalyvavimas „Sveikatos želmanėlių“ veikloje leidžia mokyklai įgyvendinti kryptingas sveikatinimo iniciatyvas, skatinti tvarius sveikatingumo įpročius nuo pat ankstyvojo amžiaus bei kurti bendruomenę, kurioje rūpinimasis sveikata yra bendras prioritetas.

Vaiko kūrybiškumui, unikalumui, meniniams poreikiams skleistis sukurta estetiška aplinka, harmonizuojanti vaiko asmenybę ir sudaranti galimybes reikštis individualumui, savitumui.

Artimoji aplinka turtinga kultūriniais objektais: Litexpo parodų rūmai, Lazdynų seniūnija, mikrorajono laisvalaikio centras, televizijos bokštas, Lazdynų biblioteka, Pasakų parkas. Bendradarbiavimas ir dalyvavimas jų organizuojamuose renginiuose padeda vaikui ugdyti(is) socialinę, pažintinę, komunikavimo bei sveikatos saugojimo kompetencijas, pilietiškumą, padeda spręsti ekologinius ugdymo uždavinius.

Mokykla atvira visuomenei – bendradarbiauja su miesto ir mikrorajono švietimo įstaigomis, teatrais, meno kolektyvais, sveikatos priežiūros, sporto, teisėsaugos, vaiko teisių

³ <https://szelmaneliai.lt/>

apsaugos ir kitomis institucijomis. Šis bendradarbiavimas ne tik stiprina ryšius su bendruomene, bet ir tiesiogiai praturtina vaikų ugdymą(si), sudarydamas sąlygas mokytis įvairiose kontekstuose ir realiose gyvenimo situacijose. Partnerystės su įvairiomis organizacijomis padeda plėsti vaikų akiratį, ugdyti kultūrinį, socialinį ir pilietinį sąmoningumą, lavinti kūrybiškumą, sveikos gyvensenos, saugumo bei atsakingo elgesio įgūdžius. Tokia patirtis skatina vaikų įsitraukimą, motyvaciją mokytis ir padeda kiekvienam vaikui atrasti savo stiprybes bei pomėgius.

Mokyklos savitumas. Mokyklos veikla grindžiama pamatinėmis vertybėmis – kultūriniu tapatumu, kūrybiškumu, patirtiniu ugdymu ir inovatyvumu. Ypatingas dėmesys skiriamas kultūrinio tapatumo puoselėjimui, kuris atsiskleidžia per muzikos, dailės bei etnokultūros ugdomąsias veiklas. Nuo pat mokyklos įkūrimo čia susiformavo autentiška bendruomenė, puoselėjanti tautodailės, žodinės ir dainuojamosios etnokultūros tradicijas, papročius bei tautinį paveldą.

Mokytojai, remdamiesi sukaupta patirtimi ir žiniomis, nuolat formuoja netradicines edukacines erdves tiek viduje, tiek lauke: „Kūrybinės dirbtuvės“, „Edukacinės sienelės“, „Sensoriniai edukaciniai takai“, „Tyrinėjimo edukacinės zonos“ ir kt. Šios veiklos ne tik stiprina vaikų kūrybiškumą, bet ir užtikrina visapusišką įsitraukimą bei reikšmingus pasiekimus.

Svarbią vietą ugdymo procese užima STEAM ir STREAM ugdymas, kurio metu integruojamos gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, menų ir matematikos žinios. Vaikai ne tik įgyja naujų žinių, bet ir mokosi jas taikyti sprenddami realias problemas, tyrinėdami, eksperimentuodami, kurdami. Šiose veiklose aktyviai dalyvauja visa mokyklos bendruomenė bei ugdytinių šeimos.

STEAM bei STREAM kontekstai kuriami tiek mokyklos viduje, tiek lauko aplinkose – vaikai tyrinėja gamtą, mokosi per patirtį, lavina iniciatyvumą ir smalsumą. Tradicinės veiklos vis dažniau keičiamos į edukacines laboratorijas netradicinėse erdvėse – parke, muziejuje ar tiesiog gamtoje. Ugdytiniai skatinami veikti savarankiškai, kelti klausimus ir ieškoti atsakymų.

Mokykloje naudojamos inovatyvios ugdymosi priemonės: planšetės, edukaciniai kilimėliai, plakatai, šviesos lentos, mikroskopai, konstruktoriai, STEAM sienelės, vabzdžių viešbučiai ir kt. Jos sudaro sąlygas vaikams eksperimentuoti, atrasti ir mokytis pasitelkiant mokslinius metodus, ugdyti tvarią, kūrybišką, problemų sprendimui pasirengusią asmenybę.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Mokyklos ugdymo(si) programa grindžiama kelių pedagogikos ir psichologijos mokslininkų teorijomis, kurios vieningai pabrėžia visapusišką vaiko raidą ir jo aktyvų vaidmenį mokymosi procese. Šios teorijos formuoja vertybines ir metodines ugdymo(si) nuostatas, taikomas kasdienėje praktikoje, ugdymo(si) turinyje, aplinkos kūrime, mokytojo veikloje ir bendravimu su vaiku.

Žano Piažė (Jean Piaget) kognityvinės raidos teorija pabrėžia, kad vaiko pažinimas vystosi etapais, todėl ugdymo turinys diferencijuojamas pagal vaiko amžių, gebėjimus ir mąstymo ypatumus. Praktikoje tai atsispindi principuose raidos ir ugdymo(si) dermė bei integralumas, kai ugdomosios veiklos apima žaidimą, tyrinėjimus, loginį mąstymą, problemų sprendimą, manipuliavimą daiktais ir savarankiškus atradimus.

Levo Vygotskio (Lev Vygotsky) sociokultūrinė teorija grindžia sociokultūrinio kryptingumo, vaiko ir mokytojo bendro veikimo ir reflektyvumo principus. Akcentuojamas kalbos, bendradarbiavimo ir socialinio sąveikavimo vaidmuo – mokymasis vyksta per dialogą, grupinį darbą, vaikų tarpusavio mokymąsi, o mokytojas veikia kaip pagalbininkas, padedantis vaikui pereiti iš artimosios raidos zonos į aukštesnį lygmenį.

Abrahamo Maslow poreikių teorija daro stiprią įtaką ugdymo(si) ir priežiūros vienovės, įtraukties bei emocinio saugumo kūrimo principams. Pripažįstama, kad mokymasis vyksta tik tada, kai patenkinti baziniai poreikiai – todėl daug dėmesio skiriama jaukios, saugios aplinkos kūrimui, vaikų emocijų atpažinimui, jų raiškai ir individualių poreikių tenkinimui.

Carlo Rogerso humanistinė teorija pabrėžia vaiko unikalumo pripažinimą, laisvę rinktis, sprendimų priėmimą ir autentišką santykį su mokytoju. Ši teorija tiesiogiai susijusi su vaiko ir mokytojo bendro veikimo, reflektyvumo bei šeimos ir mokyklos partnerystės principais. Mokytojas čia – palaikantis partneris, o vaikas ugdomas kaip aktyvus, vertingas ir gerbiamas asmuo.

Šios teorijos integruojamos į ugdymo(si) turinio planavimą, kasdienę veiklą, vertinimą ir bendravimą su vaikais bei jų šeimomis. Teorinis pagrindas padeda ne tik suprasti vaiką, bet ir kurti prasmingą, įtraukiantį ir vaiko patirtį praturtinantį ugdymą.

Ikimokyklinio ugdymo turinys sudarytas remiantis šiais principais:

Lentelė 2. Ikimokyklinio ugdymo turinio principai

Raidos ir ugdymo(si) dermė	Ugdymas atsižvelgia į vaiko amžių, gebėjimus ir vystymosi tempą, skatinant visapusišką vaiko raidą.
Kontekstualumas	Ugdymas vyksta artimoje vaiko socialinėje, kultūrinėje ir gamtinėje aplinkoje.
Žaismė	Žaidimas yra svarbiausia vaiko veikla, kuri skatina savarankiškumą ir kūrybiškumą.
Integralumas	Siekama visuminės vaikų raidos, užtikrinant tarpusavio ryšius tarp ugdymo sričių.
Sociokultūrinis kryptingumas	Ugdymas grindžiamas žmogiškosiomis ir pilietinėmis vertybėmis, skatinančiomis kultūrinę įvairovę.
Šeimos ir mokyklos partnerystė	Mokykla ir šeima bendradarbiauja, kad užtikrintų ugdymo tęstinumą ir vaikų gerovę.
Įtrauktis	Sukuriamos sąlygos visiems vaikams ugdytis ir patirti sėkmę, nepriklausomai nuo jų gebėjimų.
Vaiko ir mokytojo bendras veikimas	Vaiko poreikiams, interesams ir nuomonei atliepiantis ugdymo procesas.
Reflektyvumas	Mokytojas ir vaikas kartu apmąsto veiklos patirtį, numato tolimesnius veiksmus.
Lėtasis ugdymas	Suteikiama pakankamai laiko kasdienėms veikloms ir kūrybai, leidžiant vaikui išgyventi atradimo džiaugsmą.
Ugdymo(si) ir priežiūros vienovė	Kiekviena kasdienė sąveika ugdo ir praturtina vaiko patirtį.

III. TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

Tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti, pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo galias.

Uždaviniai:

- atpažinti kiekvieno vaiko prigimtines galias bei ugdymo(si) poreikius, kylančius iš asmenybės raidos tarpsnio, individualių raidos ypatumų, prigimtinių gebėjimų visumos;
- į vaiką ir jo vertybių ugdymą(si) orientuotame, integraliame visuminiame ugdymo(si) procese tikslingai taikyti vaiko ir mokytojo sąveika grindžiamas pedagogines strategijas, ugdymo(si) priemones, taip sukuriant lanksčią ir ugdymą(si) stimuliuojančią ugdymo(si) aplinką ir kontekstus;

- organizuoti ugdymą derinant kryptingą mokytojo ir spontanišką vaiko veiklą, taikant patirtinio ugdymo(si) metodus, pripažįstant žaismę ir kasdienį vaiko gyvenimą grupėje kaip pagrindinę ugdymo(si) formą;
- taikyti universalios dizaino mokymuisi prieigą, kaip visų vaikų ugdymo(si) sėkmės prielaidą;
- taikyti judraus ugdymo(si) ir tyrinėjimą skatinančius kontekstus, siekiant suteikti vaikams pasimėgavimo ugdymo(si) procesu jausmą, palengvinti ugdymo(si) procesą bei sėkmingai įtraukti visus vaikus į veiklą;
- siekiant užtikrinti sėkmingą kiekvieno vaiko ugdymo(si) procesą, sudaryti galimybę vaikams - skirtingais būdais pademonstruoti daromą pažangą ir juos sistemingai fiksuoti, vertinti ir aptarti su tėvais (globėjais);
- kurti ir plėtoti pasitikėjimu ir pagarba, aktyvia partneryste grindžiamą tikslingą bendradarbiavimą su tėvais (globėjais), švietimo pagalbos specialistais ir kitais švietimo pagalbos paslaugų teikėjais bei socialiniais partneriais.

Ugdymo(si) rezultatai. Mokyklos siekiamybė – sėkmingai besimokantis vaikas. Tai vaikas, kuris:

- yra aktyvus savo mokymosi dalyvis – jis nebijo klysti, klausia, tyrinėja, išbando;
- yra vaikas ekspertas, gebantis ne tik įsisavinti informaciją, bet ir ją taikyti įvairiose situacijose;
- nuolat kelia klausimus, ieško atsakymų, reflektuoja savo patirtį;
- savarankiškai ir kūrybiškai sprendžia problemas;
- mokosi ne tik iš suaugusiųjų, bet ir iš bendraamžių, aplinkos, patyrimo.

Vaikų ugdymas(is) grindžiamas pagarba jų individualiai raidai, prigimtiniam smalsumui ir mokymosi džiaugsmui. Ugdymo procese siekiama kurti tokią aplinką, kurioje:

- vaikas jaučiasi saugus, priimtas ir vertinamas;
- ugdymas yra prasmingas, įdomus ir susijęs su realiu vaiko gyvenimu;
- mokymasis vyksta žaidžiant, tyrinėjant, veikiant, bendradarbiaujant.

Sėkmingas mokymasis neatsiejamas nuo vaiko vertybinių nuostatų, socialinių gebėjimų, kūrybiškumo, emocinio intelekto ir gebėjimo mokytis visą gyvenimą formavimo.

Remiamės prof. dr. O. Monkevičienės požiūriu, jog ugdymas(is) yra nuoseklus ir vientisas procesas, kuriame vaikas įgyja ir tobulina: vertybines nuostatas (sąžiningumas, draugiškumas, atsakomybė), žinias ir supratimą apie save, aplinką, gamtą, visuomenę, gebėjimus – tiek praktinius, tiek pažintinius, socialinius ar kūrybinius.

Ugdymosi rezultatus nusako aštuoniolika pasiekimų sričių, kurios padeda sistemingai stebėti ir vertinti vaiko pažangą bei padeda planuoti ugdymo procesą: kasdienio gyvenimo įgūdžiai, fizinis aktyvumas, emocijų suvokimas ir raiška, savireguliacija ir savikontrolė, savivoka ir savigarba, santykiai su suaugusiaisiais ir bendraamžiais, aplinkos pažinimas, matematinis mąstymas, skaitmeninis sumanumas, kalbų supratimas, kalbinė raiška, estetinis suvokimas, meninė raiška, kūrybiškumas, tyrinėjimas, problemų sprendimas, gebėjimas žaisti, mokėjimas mokytis.

Mokyklos konceptualus ugdymo(si) modelis sukuria lanksčią, visapusišką ugdymo(si) aplinką, kurioje kiekvienas vaikas gali augti ir tobulėti pagal savo individualius poreikius, galias ir gebėjimus. Ugdymo(si) centre yra vaikas ir jo plėtojamos galios (sėkmingai besimokantis, aktyvus, smalsus, kuriantis, veikiantis aplinkoje, tyrinėjantis, besimokantis per patirtį). Kiekviena vaiko raidą skatinanti visuminio ugdymo(si) sritis yra pritaikyta stiprinti ir ugdyti tam tikras vaiko galias, kurios būtinos siekiant visapusiško asmenybės vystymosi, per konkrečius vaiko pasiekimus. Mokytojas siekdamas plėtoti vaiko galias kuria kontekstus, tiek grupėje, tiek lauke, tiek netradicinėje aplinkoje. Šis modelis skatina holistinį vaikų ugdymą, kuris apima ne tik akademinius gebėjimus, bet ir socialinius, emocinius, fizinius bei kūrybinius aspektus. Tai padeda kurti harmoningai besivystančią asmenybę (2 pav.).

Pav. 2. Konceptualus ugdymo(si) modelis

IV. UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Ugdymo(si) turinys. Visuminis ugdymas(is) yra pagrindinė ikimokyklinio ugdymo kryptis, kurios tikslas – skatinti vaikų emocinių, socialinių, fizinių, pažinimo, kalbos ir kūrybinių gebėjimų harmoningą vystymąsi. Kiekvienas vaikas ugdosi savo tempu ir pasiekia pasiekimų lygį, atitinkantį jo potencialias galias. Tai užtikrina lankstumą ugdymo procese. Siekiant sėkmingo visų vaikų įsitraukimo, taikomas universalus dizainas ugdymuisi – šalinamos aplinkos kliūtys, taikomi įvairūs metodai ir priemonės. Vaiko žaidimas ir patirtinės veiklos – pagrindinės ugdomosios formos, kurios viena kitą papildo.

Vaikų ugdymas(is) vyksta įvairiose aplinkose: darželio viduje, lauke ir už jo ribų – gamtoje, kultūros erdvėse, bendruomenėje. Aplinka organizuojama taip, kad būtų saugi, įtraukianti ir prasminga. Vaikai joje veikia kaip aktyvūs kontekstų kūrėjai.

Ugdymo(si) turinys organizuojamas taip, kad skatintų vaikų aktyvų įsitraukimą, patyriminį mokymąsi, eksperimentavimą ir kontekstų kūrimą. Mokykloje taikomos dvi pagrindinės teorinės prieigos: *konstruktyvistinė* (J. Piaget) – vaikai aktyviai kuria savo žinias per patirtį, tyrinėjimą, bandymą ir atradimą, remdamiesi ankstesne patirtimi; *sociokultūrinė* (L. Vygotsky) – pabrėžiama socialinės sąveikos ir bendradarbiavimo reikšmė mokymuisi, žinios įgyjamos per dialogą ir bendras veiklas.

Mokytojo vaidmuo. Mokytojas veikia kaip vaiko ugdymosi partneris – stebi, klauso, padeda kelti klausimus ir kurti tyrinėjimo strategijas. Jis palaiko vaikų savarankiškumą ir ugdymosi motyvaciją, prisitaikydamas prie individualių poreikių bei raidos ypatumų.

Ugdymo(si) aplinka. Aplinka kuriama kaip aktyvus mokymosi veiksnys, remiantis šiais principais: *estetika ir tvarka* – funkcionalios, estetiškos, saugios erdvės; *lankstumas* – aplinka prisitaiko prie vaikų veiklų; *sensorinė įvairovė* – vaikai tyrinėja įvairias medžiagas, tekstūras, garsus; *technologijų integracija* – naudojamos įvairios technologijos (pvz., interaktyvios priemonės); *ryšys su gamta* – ugdymas vyksta ir lauko erdvėse; *vaikų darbų eksponavimas* – kūrybiniai darbai tampa aplinkos dalimi.

Ugdymo(si) procesas. Ugdymas(is) grindžiamas: *tyrinėjimu* – vaikai patys kelia klausimus ir ieško atsakymų; *projektine veikla* – ugdymas vyksta per vaikų iniciatyva kylančius projektus; *STEAM ir STREAM integracija* – mokomasi per tarpdisciplininius ryšius; *žaidimu* –

tai pagrindinė ugdymosi forma; *refleksija ir dokumentavimu* – mokymosi procesas fiksuojamas, analizuojamas, *bendruomeniškumu* – į ugdymą įtraukiami tėvai (globėjai) ir vietos bendruomenė.

Bendravimas ir bendradarbiavimas su šeima. Mokykla siekia glaudaus bendradarbiavimo su tėvais (globėjais), kviesdama juos aktyviai dalyvauti ugdymo procese, dalintis informacija apie vaikų poreikius ir pasiekimus. Reguliariai organizuojami susitikimai, konsultacijos, atvirų durų dienos ir renginiai, skatinantys abipusį pasitikėjimą bei bendrystę.

Parama vaikų ugdymui(si), mokytojams ir šeimoms. Atsižvelgiant į individualius poreikius mokykloje nuolatos teikiama visapusiška parama vaikų ugdymui(si). Mokytojams suteikiamos metodinės priemonės ir profesinio tobulėjimo galimybės. Šeimoms padedama suprasti ugdymo tikslus, teikiama informacija bei konsultacijos, padedančios palaikyti nuoseklų tęstinį ugdymąsi namuose ir mokykloje.

Programa skatina vaikų visuminę raidą, integraliai jungia visas ugdymo(si) sritis ir orientuojasi į vaiko patirtį. Mokytojai, remdamiesi ugdymo gairėmis, savarankiškai kuria ugdymo(si) turinį, atliepiantį vaikų amžių, gebėjimus ir galias.

Mokyklos ugdymo(si) kontekstai

Lentelė 3. Mokyklos ugdymo(si) kontekstai

Žaismės kontekstas	Kontekstas siekia išlaikyti žaislingumą kasdienėje veikloje, skatinant džiaugsmą ir nuostabą per tyrinėjimą, eksperimentavimą ir dalijimąsi. Vaikai žaidžia per judesius, pojūčius, emocijas, kalbą, vaizduotę ir mintis. Žaidimas gali kilti tiek daiktinėje, tiek tuščioje erdvėje – net iš minčių. Vertinami įvairūs vaikų pasaulio suvokimo būdai, net „neteisingi“, nes jie skatina ieškoti tiesos. Mokytojas stebi žaismę, ją palaiko ir plėtoja,
Tai visiems vaikams prieinama ir lanksti ugdymo aplinka, kurioje sudaromos sąlygos žaisti, tyrinėti ir mokytis, nepaisant amžiaus, kultūrinių, socialinių ar sveikatos skirtumų. Vaikai gali veikti savo tempu, pasirinkdami jiems tinkamus būdus, mokytis vieni iš kitų, o turintys specialiųjų poreikių jaučiasi lygiaverčiais bendruomenės nariais.	Universalaus dizaino mokymuisi kontekstas
Kultūrinių dialogų kontekstas	Tikslas – kurti aplinką, palankią tiek žodinei, tiek nežodinei vaikų raiškai, kalbų pažinimui ir teigiamam požiūriui į jų įvairovę. Tam pasitelkiama mokykloje esama kalbų įvairovė, skaitmeninės technologijos ir kasdienės komunikacijos situacijos įvairiose aplinkose.
Vaikai dalyvauja kultūriniuose procesuose, formuoja savo tapatybę ir prisideda prie bendros kultūros tiek vaikų, tiek platesnėje visuomenėje. Mokykla tampa kultūrinės sąveikos vieta, kurioje vaikai susipažįsta su įvairių bendruomenių vertybėmis ir tradicijomis. Įvairovė aplinkoje ugdo pagarbą skirtingoms kultūroms ir kitiškumui.	Kalbų įvairovės kontekstas
Tyrinėjimo ir gilaus mokymosi kontekstas	Tikslas – skatinti vaikų smalsumą ir įtraukti juos į aplinkos tyrinėjimą, siekiant giliau suprasti reiškinius ir jų ryšius. Kuriam žaisminga, iššūkių kupina aplinka viduje ir lauke, su įvairiomis priemonėmis, STEAM ir STREAM veiklomis ir galimybėmis ilgalaikiam stebėjimui.

Aplinka skatina vaikų kūrybos laisvę, smalsumą ir džiaugsmą, patiriamą įveikus kūrybinius iššūkius. Estetiška ir įvairi aplinka leidžia tyrinėti kūrybinės raiškos galimybes, o mokytojas palaiko spontanišką ir laisvą kūrybos procesą.

**Kūrybinių
dialogų
kontekstas**

**Realių ir
virtualių
aplinkų
kontekstas**

Tikslas – plėtoti vaikų skaitmeninį sumanumą ir informatinį mąstymą, pasitelkiant saikingai naudojamas skaitmenines priemones. Kuriama sąveika tarp realios ir virtualios aplinkos, leidžianti tyrinėti nematomus reiškinius ir spręsti problemas.

Skatinti vaikų judėjimo džiaugsmą ir kasdienį aktyvumą, didinant įvairias galimybes mokytis. Įdomias ir prasmingas ugdymo situacijas kuria vidinės ir išorinės aplinkos derinimas, mobilių įrenginių naudojimas bei pritaikymas, skatinant vaikus tyrinėti judesius ir aktyviai dalyvauti įvairiose ugdymo(si) srityse. Naudojama tiek natūrali, tiek dirbtinai sukurta aplinka, papildyta įranga ir priemonėmis, sukuriant edukacines erdves, kurios skatina vaikus judėti, siūlo iššūkius ir saugią riziką. Tai sudaro prielaidas subalansuotam ugdymui tiek viduje, tiek lauke.

**Judraus
patirtinio
ugdymosi
kontekstas**

VISUMINIO IKIMOKYKLINIO UGDYMO SI SRITYS

Lentelė 4. Visuminio ikimokyklinio ugdymosi sritys

MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ
Pasiekimų sritis – FIZINIS AKTYVUMAS
Vertybinė nuostata. Mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. Esminiai gebėjimai. Tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas. Meta, gaudo ir spiria kamuolį. Spontaniškai ir tikslingai atlieka kasdienes veiksmus, kuriems reikalinga akių ir rankos koordinacija bei smulkioji motorika. Derina judesius poroje ar grupėje šokdamas ir žaisdamas.
Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos). <i>Iki 3 metų</i> - Tyrinėja savo kūno judėjimo galimybes (lenktyniaudami, bėgiodami, apibėgdami medžius). Nušoka nuo paaugštinimo. Peršoka per nedidelę kliūtį. - Užlipa ir nulipa lauke nuo kalnelio, nuridena kamuolį, perlipa šaką, užlipa ant kelmo. Šokinėja, bėgioja po žolę, žaidžia įvairius žaidimus žiemą su sniegu, vasara – smėliu, pagaliukais, akmenukais, važinėjasi triratuku. - Pastovi ant vienos kojos (3-4 sekundes). Tikslingai skirtingu ritmu eina, apeina arba peržengia kliūtį, eina plačia (25-30cm) linija. Bėga keisdamas kryptį, greitį, neprarasdamas pusiausvyros. - Eina tiesiai, ratu nedidelėmis grupelėmis, visa grupe. Eina vorele, įvairiais būdais (pirštų galais, kulnimis, aukštai keliant kelius) salės pakraščiais pagal daiktinius orientyrus. Nušoka nuo laiptelio, atsispirdamas abiem kojomis 1-2 kartus pašoka nuo žemės, peršoka liniją. Meta ir gaudo kamuolį abiem rankomis, spiria kamuolį stovėdamas. Ridena kamuolį vienas kitam abiem rankomis arba pakaitomis dešine ir kaire ranka. Meta kamuolį į žemę. Smėlio maišelį meta į taikinį. - Šokinėja abiem kojomis, judant į priekį. Pašoka siekiant daiktą. Meta kamuolį į priekį ir bėga jo pagauti. Eina keturpėščia (keliais, delnais). Laipioja kopėčiomis piramidėmis aukštyn ir žemyn pristatomuoju žingsniu.

- Derina akies ir rankos abiejų rankų ir kojos judesius: veria ant virvutės dideles sagas, užsega lipdukus, žaidžia pirštukų žaidimus.

3-6 metai

- Tyrinėja aplinką judant skirtinguose lygiuose (šliaužia, vartosi, ropoja, šuoliuoja, eina ant pirštų ir kulnų). Tiria aplinką judant įvairiuose lygiuose. Eina vorele įvairiais būdais (pirštų galais, kulnimis, aukštai keliant kelius) salės pakraščiais, pagal daiktinius orientyrus. Eina ir bėga lenktyniaujant suoleliu. Ridena kamuolį vienas kitam, iš įvairių padėčių, abiem ir viena ranka. Meta kamuolį į žemę, į viršų ir jį sugauna.
- Kieme žaidžia sportinius žaidimus. Žaisdamas laisvai koordinuotai juda, orientuojasi erdvėje.
- Dažniausiai vaikščioja, stovi, sėdi taisyklingai. Atpažįsta, kad jo kūnui reikia poilsio ar judėjimo. Išsisklaidžius po signalo randa savo vietą voroje. Šoka iš vietos į aukštį, peršokant kliūtį. Šuoliuoja viena koja iš lanko į lanką. Šokinėja per sukamą ilgą šokdynę. Mėto į judantį taikinį. Varo kamuolį tiesiai, aplenkiant kliūtis. Perlipa per įvairias kliūtis. Pralenda pro laipiojimo prietaisų tarpus. Pralenda, prašliaužia pro kelias kliūtis.
- Eksperimentuodami atranda naujus judėjimo būdus, kuria įvairius judėjimo variantus, kuria savas taisykles, rengia varžybas (grupėje, salėje, kieme, parke ir kt.). Bėgant išsisklaido sustoja įvairiais rikiuotės būdais. Šokinėja nuo kojos ant kojos, paaukštinimo, per kliūtis. Meta kamuolį vienas kitam iš įvairaus nuotolio.
- Laipioja nuožulniomis kopėčiomis ir laiptais pristatomuoju ir pakaitiniu žingsniu.
- Šliaužia per suolą pilvu, prisitraukiant rankomis.
- Veiksmus su smulkiais daiktais atlieka vikriai, tiksliai ir kruopščiai. Tiksliai valdo pieštuką ir žirkles ką nors piešdamas, kirpdamas. Kuria įvairias konstrukcijas, sudėtingus statinius.⁴

Pasiekimų sritis – KASDIENIO GYVENIMO ĮGŪDŽIAI

Vertybinė nuostata. Rūpinasi sveikata ir saugumu.

Esminiai gebėjimai. Pasirenka sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, rūpinasi kūno švara, padeda tvarkyti aplinką. Turi pradinį saugaus elgesio mokykloje, gatvėje, buityje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis įgūdžius.

Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos).

Iki 3 metų

- Valgo šaukštu, geria iš puoduko. Suaugusiojo padedamas apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusiauna batus. Padeda į vietą vieną ar kelis daiktus. Pratinasi savarankiškai naudotis stalo įrankiais. Pavalgius nusineša savo puodelį.
- Drauge su mokytoja valo dulkes. Pats susiranda žaislus, juos pasiima, žaidžia, kelis padeda į vietą.
- Užlipa ir nulipa lauke nuo kalnelio, nuridena kamuolį, perlipa šaką, užlipa ant kelmo.
- Šokinėja, bėgioja po žolę, žaidžia įvairius žaidimus.
- Suaugusiojo padedamas, sužino koks maistas yra sveikas (ragaudamas, matydamas kitus vaikus, suaugusįjį skanaujančius daržoves, košes, žiūrėdamas knygeles), turtina žodyną, sužino sveikų maisto produktų pavadinimus, kelis įsidėmi. Ruošia maistą grupės virtuvėlėje: tepa, mirko, laužo, pjausto mediniu peiliuku.
- Suaugusiojo padedamas naudojasi tualetu. Pradeda laikytis elementarios asmens higienos.
- Bando savarankiškai prausti ir šluostyti veidą, ranka, susišukuoja.
- Pradeda laikytis susitarimų ir saugiai elgtis lauko aikštelėse.
- Tyrinėja savo kūno judėjimo galimybes (lenktyniaudami triratuku, bėgiodami, apibėgdami medžius, krūmus).
- Pradeda laikytis susitarimų ir saugiai elgtis lauko aikštelėse.

3-6 metai

⁴ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 3-4

• Žino kodėl svarbi dienotvarkė, poilsio ir judumo kaita. Kaip jaučiamės vakare nepailsėję. Patys sudėlioja dienos ritmą paveikslėliais. • Savarankiškai naudojami stalo įrankiais, serviuoja stalą. Savarankiškai aunasi batukus ir maunasi kojines, užspaudžia spaustukus, bando rišti batraiščius. Pats apsirengia ir nusirengia. • Išvardija ko reikia valgyti daugiau, o ko mažiau, kad augtų sveikas, esant galimybei pirmenybę teikia sveikatai palankiems maisto produktams. Ragauja, gamina, diskutuoja, kodėl sveiką maistą valgyti palanku sveikatai. Žino apie vandens naudą ir svarbą, savarankiškai atsigeria. Kuria sveikuoliškus receptus. Valgo savarankiškai, tvarkingai. Skiria sugedusius maisto produktus, jų vengia. • Taisyklingai plaunasi rankas. Laikosi asmens higienos taisyklių. Atsižvelgdamas į tai, ar jam šilta, ar šalta, nusirengia ar apsirengia drabužius. Rūpinasi savo drabužių švara, žino koks drabužis yra estetiškas. • Rūpinasi savo asmeniniais ir bendrais daiktais grupėje: padeda į vietą, saugo, sutvarko. • Saugiai elgiasi su įvairios paskirties daiktais. Žaisdami paiso ir taiko saugaus elgesio taisykles. Diskutuoja apie savo grupės aplinką, kokios norėtų, kad joje būtų saugu. • Eksperimentuodami atranda naujus judėjimo būdus, kuria įvairius judėjimo variantus, rengia varžybas kuria savas taisykles. • Žino kaip saugiai elgtis gatvėje, kelyje, namuose. Savarankiškai laikosi susitartų saugaus elgesio taisyklių. Dalyvauja probleminėse diskusijose, geba pagrįsti savo nuomonę. • Paaiškina saugaus elgesio su nepažįstamais žmonėmis, buitinais prietaisais, buitine chemija, vaistais, aštriais daiktais ir sveikatai pavojingomis medžiagomis taisykles, įvardija aplinkoje esančias nesaugias vietas. Paaiškina, kad jo kūnas priklauso tik jam, sako „stop“, „ne“ reaguodamas į jo privatumą pažeidžiantį elgesį. Paaiškina, kokių profesijų žmonės gali padėti ištikus nelaimei. Žino pagalbos telefono numerį.⁵
Pasiekimų sritis - EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA
Vertybinė nuostata. Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Esminiai gebėjimai. Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.
Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos). <i>Iki 3 metų</i> • Pradedama atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradeda vartoti emocijų pavadinimus. • Domisi kito vaiko ar suaugusiojo įvairių emocijų ir jausmų raiška, pastebi aiškiai reiškiamas emocijas, į jas skirtingai reaguoja (pasitraukia šalin, jei kitas piktas; glosto, jei kitas nuliūdęs). <i>3-6 metų</i> • Apibūdina savo emocijas ir jausmus, skirtingus jų raiškos būdus, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis. • Gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti. • Pradedama kalbėtis apie tai, kaip jaučiasi ir išreiškia jausmus, kokie emocijų ir jausmų raiškos būdai yra tinkami, kas gali padėti pasijusti geriau, jei esi nusiminęs, piktas.⁶
Pasiekimų sritis - SAVIVOKA IR SAVIGARBA
Vertybinė nuostata. Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. Esminiai gebėjimai. Pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir

⁵ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 2-3

⁶ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 4-5

gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, Mokyklos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę.
Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos). <i>Iki 3 metų</i> - Pasako savo vardą ir kas jis yra – berniukas ar mergaitė. Apie save kalba pirmuoju asmeniu, pasako, ką daro, ką turi. Siekia savarankiškumo: „aš pats“. - Patogiai jaučiasi įprastoje grupės aplinkoje su pažįstamais suaugusiais ir vaikais. Domisi kitų vaikų žaidimais ir grupės veiklomis - Suaugusiojo skatinamas domisi supančios kultūrinės aplinkos simboliais. Teigiamai reaguoja į kita kalba kalbančius vaikus, suaugusiuosius ir grupėje apsilankančius svečius. <i>3-6 metų</i> - Dalyvauja šeimos, grupės ir mokyklos bendruomenės veiklose. Prisideda prie šeimoje, grupėje ar mokykloje priimamų sprendimų. - Išbando naujus būdus tyrinėti savo kūno augimą. Dalinasi stebiniais apie vidinių kūno sistemų veiklos išorinius ženklus (iškvepiamas oras, širdies plakimas ir kt.). - Pasako savo tautybę, šalį, kurioje gyvena, žino savo namų adresą. Tyrinėja savo šalies ir kitų jam įdomių šalių simbolius, kalbą, žemėlapius, žmonių gyvenimo būdą, supranta, kad visi žmonės yra lygūs, pasako keletą šalių panašumų ir skirtumų. Domisi ir dažniausiai laikosi šeimos, grupės, Mokyklos, vietinės bendruomenės vertybių ir jam suprantamų pareigų bei teisių.⁷
Pasiekimų sritis - SAVIREGULIACIJA IR SAVIKONTROLĖ
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. Esminiai gebėjimai. Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.
Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos). <i>Iki 3 metų</i> - Yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. Jeigu kas nepatinka, nueina šalin, atsisako bendros veiklos, ieško suaugusiojo pagalbos. - Žaisdamas kalba su savimi, kad sutelktų dėmesį, kontroliuotų veiksmus. Padedamas suaugusiojo įprastose kasdienėse situacijose valdo savo emocijų raišką ir elgesį. - Pradeda laikytis jam suprantamų suaugusiojo prašymų ir bendrų susitarimų. <i>3-6 metų</i> - Pats taiko įvairius nusiramavimo, atsipalaidavimo būdus, siūlo juos kitiems. Siekdamas tikslo, geba atidėti kai kurių norų patenkinimą. - Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio provokuojančiose situacijose jas ignoruodamas; vienas ir kartu su kitais ieško taikių išeikių, kad neskaudintų kitų. - Stengiasi suvaldyti savo pyktį, įniršį. Supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir dažniausiai savarankiškai jų laikosi. Lengvai priima dienos ritmo pasikeitimus.⁸
AŠ IR BENDRUOMENĖ
Pasiekimų sritis – EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA
Vertybinė nuostata. Domisi savo ir kitų emocijomis ir jų raiškos būdais. Esminiai gebėjimai. Vaikas geba pastebėti, įvardinti ir aptarti savo bei kitų žmonių emocijas, suprasti jų

⁷ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 7-8

⁸ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 5-6

atsiradimo priežastis. Įprastose, ramiose situacijose vaikas tinkamai išreiškia savo emocijas, atsižvelgdamas į kitų jausmus.
Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos). <i>Iki 3 metų</i> • Vaikas žengia pirmuosius žingsnius link savo emocijų valdymo, pradėdamas atpažinti savo vidinius jausmus ir mokydamasis juos kontroliuoti. • Vaikas domisi kitų žmonių emocijomis, geba atpažinti aiškiai išreikštas emocijas ir pradeda formuoti empatišką požiūrį, reaguodamas į kitų jausmus (pvz., atitraukdamas, kai kitas piktas, arba paglostydamas, kai kitas liūdi). • Vaikas pradeda aktyviai plėsti savo emocinį žodyną, mokosi įvardyti pagrindines emocijas ir atranda individualius būdus, kaip jas išreikšti tiek žodžiais, tiek elgesiu. <i>3-6 metai</i> • Vaikas atpažįsta ir įvardija savo bei kitų emocijas, geba jas apibūdinti, išreiškia jausmus tinkamais būdais (mimika, žodžiais, o ne veiksmas), pradeda kalbėtis apie tai, kaip jaučiasi, ir kokie emocijų raiškos būdai yra tinkami. • Vaikas apibūdina situacijas, kuriose kilo jausmai, ir jų priežastis, numato, kaip jaustųsi pats ar kitas įvairiose situacijose. • Vaikas atpažįsta kitų emocijas pagal veido išraišką, elgesį ir tinkamai į jas reaguoja, bando atsilipti į kitų emocijas (paguosti, užjausti, susitaikyti, atsižvelgti į kito norus), žino, kas gali padėti pasijusti geriau, jei esi nusiminęs, piktas.⁹
Pasiekimų sritis – SAVIREGULIACIJA IR SAVIKONTROLĖ
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį. Esminiai gebėjimai. Ugdantis tobulėja gebėjimas nusiraminti ir atsipalaiduoti, o tai reiškia, kad vaikas mokosi valdyti savo emocijas ir fizinę būseną. Taip pat, vaikas lavina jausmų raiškos kontrolę, išreikšdamas juos tinkamais būdais, kurie yra priimtini aplinkiniams. Vaikas mokosi laikytis susitarimų ir taisyklių, o tai rodo jo gebėjimą kontroliuoti savo elgesį ir atsižvelgti į kitų žmonių poreikius bei normas.
Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos). <i>Iki 3 metų</i> • Vaikas jaučiasi saugiai įprastoje aplinkoje, tapatinasi su prisirišusio suaugusiojo emocijomis. Nusiramina, kai suaugęs jį kalbina, glaudžia ar maitina, pasitikėdamas jo pagalba. • Vaikas pradeda ieškoti būdų, kaip nusiraminti savarankiškai (pvz., apsikabindamas minkštą žaislą, čiulpdamas čiulptuką ar šaukdamas suaugusįjį). • Vaikas pradeda valdyti savo emocijų raišką ir veiksmus, reaguodamas į juo besirūpinančio suaugusiojo veido išraišką, balso intonaciją ir žodžius. • Vaikas yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais, kurie jam suteikia saugumo ir stabilumo jausmą. Jei kas nors nepatinka, bando išvengti nemalonios situacijos, nueidamas šalin ar atsisakydamas bendros veiklos. • Žaisdamas vaikas kalba su savimi, bando laikytis suaugusiojo prašymų ir susitarimų, o tai rodo jo gebėjimą kontroliuoti savo elgesį ir atsižvelgti į kitų žmonių poreikius. • Vaikas nusiramina kalbėdamas, pradeda kontroliuoti emocijų intensyvumą. Sekdamas pavyzdžiu, laikosi taisyklių, mokosi iš patirties. <i>3-6 metai</i> • Vaikas mokosi reguliuoti savo emocijų būseną įvairiais būdais. Jis geba nusiraminti ir atsipalaiduoti klausydamasis ramios muzikos, pabuvęs vienas ar kalbėdamasis su kitais. Vis dažniau savo jausmus išreiškia mimika ir žodžiais, o ne veiksmas.

⁹ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 4-5

• Vaikas geba spręsti konfliktus. Ramioje situacijoje jis sugalvoja kelis konflikto sprendimo būdus ir numato jų taikymo pasekmes. Retkarčiais primenamas, jis laikosi grupėje numatytos tvarkos, susitarimų ir taisyklių. Be to, vaikas pats primena kitiems tinkamo elgesio taisykles ir bando jų laikytis be suaugusiųjų priežiūros. • Siekia valdyti savo emocijų raišką ir elgesį. Jis laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai ir taikiai, bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus. Vaikas geba suvaldyti pyktį ir neskaudinti kito, o įsiaudrinęs geba nusiraminti. • Vaikas geba sutelkti dėmesį klausymui, stebėjimui ir veiklai, siekdamas rezultato. Jis supranta taisyklių ir susitarimų prasmę. Atsiranda savitvarkos ir savitvarkos pradmenys, išmoka ieškoti pagalbos stresinėse situacijose, tokiose kaip susijaudinimas ar išgąstis.¹⁰
Pasiekimų sritis – SANTYKIAI SU SUAUGUSIAIS IR BENDRAAMŽIAIS
Vertybinė nuostata. Mokosi pasitikėti mokytojais ir kitais suaugusiais, gerbti juos, jaustis saugiai jų aplinkoje ir drąsiai reikšti savo mintis. Ugdo gebėjimus užmegzti ir palaikyti artimus ryšius su bendraamžiais, spręsti kilusius nesutarimus, suprasti kitų jausmus ir siekti, kad juos suprastų kiti. Esminiai gebėjimai. Mokosi geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti tiek su suaugusiais, tiek su bendraamžiais, priimti kitų skirtumus, draugauja bent su vienu iš vaikų. Stengiasi suprasti savo veiksmų pasekmes.
Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos). Iki 3 metų • Aktyviai ieško bendraamžių draugijos. Žaidimas tampa pagrindine bendravimo forma. • Sparčiai plečia nežodinę ir žodinę kalbą. • Vaikai mokosi bendradarbiauti, tariantis dėl vaidmenų ir žaidimo siužeto. Suaugusieji padeda jiems laukti eilės, dalytis žaislais ir priimti kompromisus. Formuojasi pirmieji draugystės ryšiai. • Pradedama reikšti savo teises ir suprasti kitų norus. 3-6 metai • Aktyviai tyrinėja kalbos galimybes, eksperimentuodami su balso stiprumu, tempu, intonacija, kurdami naujadarus ir žaisdami kalba. Vartoja gramatiškai taisyklingus sakinius, taria daugumą gimtosios kalbos garsų, plečia žodyną, kalbėdami apie savo patirtis ir aplinką. • Mokosi socialinių įgūdžių. Stengiasi geranoriškai bendrauti su suaugusiais ir vaikais, palaiko ilgalaikes draugystes ir supranta, koks elgesys yra priimtinas. Rodo iniciatyvą bendradarbiauti, išsakyti savo nuomonę ir tarpininkauti sprendžiant konfliktus. • Domisi ir priima socialinius bei kultūrinius skirtumus, supranta, kad gyvenant grupėje reikia susitarti dėl bendrų taisyklių. Suvokia savo veiksmų pasekmes sau ir kitiems.¹¹
Pasiekimų sritis – SAVIVOKA IR SAVIGARBA
Vertybinė nuostata. Gerbia save ir kitus, pasitiki savimi ir savo gebėjimais. Esminiai gebėjimai. Mokosi atpažinti savo kūno dalis, vardą ir pagrindinius poreikius. Pradedama suvokti savo emocijas – džiaugsmą, liūdesį, pyktį – ir mokosi jas išreikšti. Pradedama formuoti teigiamą požiūrį į save. Priskiria save šeimai, grupei, mokyklos bendruomenei. Žino savo tėvynę ir tautybę.
Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos). Iki 3 metų • Aktyviai formuoja savo savivoką. Atpažįsta savo vardą, tyrinėja savo kūną ir atvaizdą veidrodyje bei nuotraukose, pradeda suvokti savo galimybes ir norus, išreiškdami juos žodžiais „aš noriu“, „mano“. Kalba pirmuoju asmeniu, apibūdindami savo veiksmus ir turimus daiktus, bei atskiria berniukus nuo mergaičių. Įvardina pagrindines kūno dalis.

¹⁰ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 5-6

¹¹ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 9-10

- Siekia savarankiškumo, norėdami viską atlikti „patys“. Jaučiasi patogiai įprastoje grupės aplinkoje, bendraudami su pažįstamais suaugusiais ir vaikais. Domisi kitų vaikų žaidimais ir grupės veikla, teigiamai reaguoja į kitakalbius vaikus ir suaugusiuosius, taip pat į grupėje apsilankančius svečius.
- Supranta, kad turi savo atskirą norų, ketinimų ir jausmų pasaulį, ir pradeda mokytis išreikšti savo jausmus žodžiais. Pasakoja tėvams (globėjams) apie savo veiklą darželyje ir tiki, kad yra geri, todėl kiti juos mėgsta. Stiprėja savigarba.

3-6 metai

- Stiprina savo savivoką, suvokia save kaip nuolatinį asmenį, augantį ir besikeičiantį. Supranta savo ateitį, atpažindami save kaip būsimus suaugusius vyrus ar moteris, tėvus ar mamas. Jaučiasi šeimos ir grupės nariais, kalba apie savo šeimą ir draugus, taip pat pradeda suvokti savo vietą platesnėje bendruomenėje. Jie ima suvokti, kad gali daryti įtaką kitiems, ir mokosi priimti atsakomybę už savo veiksmus, pasirenkant, ką veikti ir kaip elgtis.
- Savęs vertinimas dar gali būti nepastovus, priklausomas nuo suaugusiųjų atsiliepimų, tačiau jie vis labiau pasitiki savimi ir savo gebėjimais. Teigiamai vertina savo savybes, gebėjimus ir tyrinėja galimus socialinius vaidmenis žaisdami. Mokosi atpažinti kitų palankumą ir nepalankumą, taip pat juokiasi iš savo klaidų, jei jos neturi rimtų pasekmių. Vis geriau suvokia savo norus, jausmus ir savybes, taip pat šeimą, bendruomenę ir Tėvynę.
- Žino savo tautybę, šalį, kurioje gyvena, ir savo namų adresą. Tyrinėja savo šalies ir kitų šalių simbolius, kalbą, žemėlapius ir gyvenimo būdą, suprasdami, kad visi žmonės yra lygūs. Domisi šeimos, grupės ir mokyklos vertybėmis, stengdamiesi jų laikytis. Taip pat mokosi saugoti savo privatumą, siekia kitų palankumo ir yra tolerantiški kitokiems žmonėms. Pradeda suvokti, ką gali padaryti patys, o kas nuo jų nepriklauso.¹²

Pasiekimų sritis – APLINKOS PAŽINIMAS

Vertybinė nuostata. Domisi socialine, kultūrine, gamtine aplinka, nori ją tyrinėti ir pažinti.

Esminiai gebėjimai. Suvokia aplinkos visuomeninius, tradicinius ir natūralius objektus bei įvykius, juos įvardija, žinias pritaiko žaidimuose ir kitose veiklose.

Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos).

Iki 3 metų

- Aktyviai tyrinėja pasaulį, eksperimentuodami ir žaisdami su daiktais. Smalsiai tyrinėja daiktų savybes, manipuliuoja jais, dažnai naudodami ne pagal paskirtį. Stebi ir atpažįsta artimiausią aplinką, mokosi orientuotis erdvėje, atpažįsta ir įvardija gyvūnus, žmones ir daiktus. Ima suprasti kai kurių daiktų paskirtį ir mokosi jais naudotis.
- Klausinėja „kodėl“ ir „kaip“, siekdami suprasti pasaulį. Tyrinėja aplinką visais pojūčiais, dalinasi savo pastebėjimais ir eksperimentuoja su daiktais. Atpažįsta ir įvardija vis daugiau juos supančių augalų, gyvūnų ir daiktų, domisi gamtos reiškiniiais. Mokosi orientuotis savo grupės, darželio ir namų aplinkoje, atpažįsta savo ir šeimos narių vardus bei dalyvauja prižiūrint augalus ar gyvūnus.

3-6 metai

- Natūraliai domisi aplinka ir tyrinėja ją įvairiais būdais. Kaupia patirtį žaisdami vaidmeninius, siužetinius ir pažintinius žaidimus. Varto enciklopedijas, žinynus, nagrinėja maketus, diskutuoja ir ginčijasi jiems rūpimais klausimais.
- Pažįsta gyvenamosios vietos objektus, pasako miesto, gatvės pavadinimus, savo vardą ir pavardę, žino savo namų adresą. Pastebi pasikeitimus savo aplinkoje.
- Pastebi bei geba nusakyti gyvūnų ir augalų požymius, atpažįsta dažniausiai sutinkamus gyvūnus, medžius, gėles, daržoves. Pasako metų laikų pavadinimus ir nusako jų požymius. Ižvelgia gyvūnų ir augalų kai kuriuos panašumus ir skirtumus. Dalinasi savo žiniomis apie tai, kur gyvena ir kuo minta gyvūnai, kur kokie augalai, grybai auga, kokių sąlygų jiems reikia.

¹² <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 7-8

- Tyrinėja savo kūną, kūno galimybes sportuodami, laipiodami po medžius. Domisi žmogaus kūno sandara.
- Domisi Žeme, jos paviršiumi, dangaus kūnais. Stebėdami aplinką kaupia patirtį visais pojūčiais. Pradedą suprasti Žemės, Saulės, Mėnulio ir kitų dangaus kūnų ryšius. Įžvelgia, kaip keičiasi kai kurių gyvūnų ir augalų gyvenimas skirtingais metų laikais.
- Pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą. Domisi, kokie daiktai buvo naudojami seniau ir kaip jie pasikeitė. Papasakoja apie tradicines šventes. Samprotauja, kaip žmonės gyveno, ką dirbo seniau, kokie daiktai buvo naudojami, kaip jie pasikeitė, kaip atrodo dabar. Vartoja savaitės dienų pavadinimus, žodžius praeičiai, dabarčiai, ateičiai apibūdinti.
- Jaučiasi atsakingas už socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką bei jos ateitį: apmąsto ir siūlo būdus, kaip ją rūpintis, prižiūrėti, puošti. Paaiškina, kodėl išteklius reikia tausoti. Samprotauja apie žmogus ir gamtos ryšį. Pradedą jausti prierašumą artimiausiai socialinei, kultūrinei ir gamtinei aplinkai, išreikšdamas jį veikloje ir kūryboje.¹³

TYRINĖJU IR PAŽIŪSTU APLINKĄ

Pasiekimų sritis - APLINKOS PAŽINIMAS

Vertybinė nuostata. Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja.

Esminiai gebėjimai. Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.

Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos).

Iki 3 metų

- Atpažįsta ir reaguoja į praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius, užfiksuotus nuotraukose. Parodo, kad žino paros dalių seką ir veiklų trukmę (vyko ilgai ar trumpai).
- Pažįsta daugiau aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, pradeda vartoti tikslus jų pavadinimus. Atpažįsta įvairius pasitaikančius gamtos reiškinius.
- Turėdamas galimybę, renkasi būti patinkančioje gamtinėje, socialinėje, kultūrinėje aplinkoje, džiaugiasi ten esančiais objektais.

3-6 metai

- Pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą. Papasakoja apie tradicines šventes, jas palygina su kai kuriomis kitų tautų šventėmis.
- Skiria ir pavadina suaugusių šeimos narių profesijas, pasakoja, ką dirba aptariamų profesijų atstovai.
- Samprotauja apie tai, kaip žmonės gyveno, ką dirbo seniau, kokie daiktai buvo naudojami, kaip jie pasikeitė, kaip atrodo dabar. Vartoja savaitės dienų pavadinimus, žodžius praeičiai, dabarčiai, ateičiai apibūdinti.
- Įžvelgia gyvūnų ir augalų kai kuriuos panašumus ir skirtumus, pagal kuriuos juos grupuoja.
- Dalinasi savo žiniomis apie tai, kur gyvena ir kuo minta gyvūnai, kur kokie augalai, grybai auga, kokių sąlygų jiems reikia. Pradedą suprasti Žemės, Saulės, Mėnulio ir kitų dangaus kūnų ryšius. Įžvelgia, kaip keičiasi kai kurių gyvūnų ir augalų gyvenimas skirtingais metų laikais.
- Jaučiasi atsakingas už socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką bei jos ateitį: apmąsto ir siūlo būdus, kaip ją rūpintis, prižiūrėti, puošti.
- Pradedą jausti prierašumą artimiausiai socialinei, kultūrinei ir gamtinei aplinkai.¹⁴

Pasiekimų sritis - MATEMATINIS MĄSTYMAS

Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais.

Esminiai gebėjimai. Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir

¹³ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 10-11

¹⁴ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 10-11

matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį.

Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos).

Iki 3 metų

- Nuosekliai įvardija skaičius 1, 2, 3, atpažįsta ir susieja įvairias „matomų skaičių“ išraiškas, paduoda tiek daiktų, kiek prašoma. Supranta, ką reiškia būti pirmam, antram.
- Palygina du daiktus, besiskiriančius tik ilgiu, mase ar tūriu, veikdamas (pakilnodamas, pilstydamas vandenį ar smėlį). Parodo, kuris iš dviejų daiktų yra ilgas – trumpas, sunkus – lengvas, pilnas – tuščias ir pan.
- Surikiuoja kelių objektų rinkinį pagal ilgumą ar stambumą į vieną eilę.
- Tapatina, atrenka kelis daiktus (jų vaizdus) pagal spalvą, formą, dydį.
- Kopijuoja dviejų elementų sekas (vaizdines, garsines, judesio).

3-6 metai

- Nuosekliai įvardija skaičius nuo 0 iki 10, juos parašo skaitmenimis. Paduoda tikslų daiktų skaičių, kai jų yra daugiau nei 5; pasako, kiek jų yra daugiau už 5 ir kelių trūksta iki 10. Atlieka sudėties ir atimties veiksmus 10-ies ribose. Žymi, skaičiuoja, vaizduoja duomenis, naudojami grafiniais jų vaizdais.
- Kalbėdamas apie ateities įvykius, pradeda vartoti žodžius: būtinai, tikrai įvyks; gali būti, įmanoma, kad įvyks; taip negali būti, niekada neįvyks.
- Palygina du tris mažai besiskiriančius išmatuojamus dydžius, randa žodžių nedideliu jų skirtumui apibūdinti.
- Apibūdindamas aplinkos objektus, vartoja bent penkis dvimačių ir trimačių figūrų pavadinimus (skritulys, kvadratas, trikampis, kubas, rutulys). Atrinka figūrai sukomponuoti reikalingas detales ir jas tinkamai sudėlioja.
- Apibūdina, kaip vienas kito atžvilgiu yra išsidėstę matomi daiktai. Išgirdęs ar pamatęs judėjimo su krypties pakeitimu planą, jį iš atminties įvykdo, atkuria, geba pasakyti ir bando pavaizduoti.
- Iš dviejų pasikartojančių elementų pratęsia, sukuria seką.¹⁵

Pasiekimų sritis - SKAITMENINIS SUMANUMAS

Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas.

Esminiai gebėjimai. Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.

Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos).

Iki 3 metų

- Žaidžia aplinkoje esančiais įvairiais išmaniaisiais žaislais be ekranų (pvz., robotukais), naudodamas pagrindines jų paleidimo ir veikimo funkcijas.
- Žodžiais, garsažodžiais, veiksmais parodo kasdienių darbų ir veiklų atlikimo žingsnių eiliškumą, atlieka mokytojo ar kitų vaikų sakomas komandas.
- Pradeda laikytis išmaniųjų žaislų, daiktų paprasčiausių saugaus naudojimo taisyklių.

3-6 metai

- Mokytojo prižiūrimas pasirenka ir naudoja pagal amžių tinkamas interneto svetaines, programėles, kad galėtų atlikti projektines veiklas, kūrybines užduotis.
- Įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, derina bent dvi pasiūlytas skaitmenines priemones (fotografavimo, piešimo, garso įrašymo), skirtingus turinio tipus (vaizdą, garsą, tekstą). Domisi kitų ir dalinasi savo sukurtu skaitmeniniu turiniu.

¹⁵ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 11-12

• Programavimo aplinkose kuria ir vykdo paprastas komandų sekas. Pradedą suprasti, kaip valdomi robotai, išbandydamas sudarytą paprastą programą atpažįsta klaidas ir koreguoja veiksmų seką. • Supranta pagrindines skaitmeninio turinio (pvz., nuotraukų, piešinių, vaizdo įrašų) saugaus dalinimosi taisykles.¹⁶
Pasiekimų sritis - PROBLEMŲ SPRENDIMAS
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. Esminiai gebėjimai. Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes.
Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos). <i>Iki 3 metų</i> • Susidūręs su kliūtimi, žodžiais, mimika ir kūno kalba parodo suaugusiajam, su kokia problema susidūrė. • Atsižvelgia į ankstesnę patirtį ir taiso, tobulina sprendimą. <i>3-6 metai</i> • Atpažįsta ir natūraliai priima sudėtingą veiklą, kliūtis, sunkumus ar problemas, yra nusiteikęs jas savarankiškai ar drauge su kitais įveikti. • Susidūręs su nauja problema, taiko turimas žinias ir patirtį, pradeda problemą vertinti iš skirtingų perspektyvų. Pasirenka tinkamiausią sprendimą iš kelių galimų, tariasi su kitais, siūlo ir priima pagalbą. • Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes.¹⁷
Pasiekimų sritis – MOKĖJIMAS MOKYTIS
Vertybinė nuostata. Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. Esminiai gebėjimai. Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.
Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos). <i>Iki 3 metų</i> • Stebi, klausia, liečia, juda, mėgdžioja, vokalizuoja, siekdamas įgyvendinti norą ar ketinimą (pvz., pasiekti daiktą, sudėlioti formų rūšiuklį). • Džiaugiasi veiklos, į kurią yra įsitraukęs, procesu. <i>3-6 metai</i> • Įsitraukia į naują, iššūkio reikalaujančią veiklą, drąsiai kalba apie tai, ką jau moka, ką norėtų sužinoti, ko išmokti. • Noriai dalinasi patirtimi apie veiklos procesą ir rezultata, pasako, ko ir kaip mokėsi, kas pavyko (nepavyko), ką dar norėtų išbandyti, ko išmokti.¹⁸
Pasiekimų sritis - KALBŲ SUPRATIMAS
Vertybinė nuostata. Domisi žodiniais ir nežodiniais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausyti ir suprasti kitą. Esminiai gebėjimai. Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.
Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos).

¹⁶ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 12-13

¹⁷ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl.26-27

¹⁸ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 28-29

<i>Iki 3 metų</i> • Trumpam susikaupia klausydamas suaugusiojo ar kitų vaikų; supranta ir reaguoja į dažnai vartojamus veiksmų pavadinimus, 3–4 žodžių sakinius, klausimus, kurie prasideda žodžiais: „kas“, „ką“, „kur“, „kiek“, du vienas paskui kitą sekančius prašymus; greitai mokosi naujų žodžių. • Reaguoja į išgirstus ritmo darinius, intonavimą, supranta kūno kalbą, mimiką, dažnai naudojamų simbolinių paveikslėlių, ženklų prasmę. • Varto knygeles, skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia, kas parašyta arba prašo paskaityti, geba siėti paveikslėliuose vaizduojamus objektus su konkrečiais aplinkos daiktais. • Stengiasi išklausti trumpus skaitomus, pasakojamus ar dainuojamus tekstus, girdėto kūrinio prasmę atskleidžia vaidindamas, žaisdamas ar pasakodamas keletą žodžių. <i>3-6 metai</i> • Klausosi draugų ir savo kalbos įrašų; supranta pajuokavimus, dviprasmybes, erzinimus, dažnai girdimus frazeologizmus, humoro elementus, pradeda suprasti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę; supranta keletą artimiausioje aplinkoje vartojamų kitos kalbos žodžių. • Supranta, kad raštas turi taisykles; suaugusiojo skaitomą tekstą knygoje seka akimis ar pirštu iš kairės į dešinę, iš viršaus į apačią; supranta, kad garsai ir raidės sudaro žodį, atpažįsta nuo kelių iki keliolikos abėcėlės raidžių; pradeda skirti paprastos garsinės sandaros žodžius sudarančius garsus, skiemenis. • Domisi įvairiais rašytiniais tekstais, iš iliustracijų ir vieno kito atpažįstamo žodžio supranta jų siužetą; supranta jam skaitomų sudėtingesnių tekstų turinį, įvykių eigą, numato, kas tekste galėtų įvykti toliau.
Pasiekimų sritis – TYRINĖJIMAS
Vertybinė nuostata. Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. Esminiai gebėjimai. Tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.
Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos). <i>Iki 3 metų</i> • Smalsauja, stebisi; atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis; stebi ir bando aiškintis, kas tai yra, kaip tai veikia, vyksta. • Fantazuoja ir eksperimentuoja su gamtine medžiaga, formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis, judesiu, mimika, garsais ir intonacija; tyrinėdamas atranda naujus veikimo būdus. • Pamėgdžiodamas suaugusįjį ilgesnį laiką ištraukia į tyrinėjimo veiklas; džiaugiasi tyrinėjimo atradimu, rezultatai rodo kitiems. <i>3-6 metai</i> • Domisi daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja, kaip auga augalai ir gyvūnai, kaip auga ir keičiasi jis pats; kaip žmonės gyvena seniau ir kaip gyvena dabar; kaip jie gyvena kitose šalyse, kuo jie panašūs ir kuo skiriasi. • Lygina daiktus, medžiagas, augalus, gyvūnus, žmones, atsižvelgdamas į jų požymius, savybes; objektus ir reiškinius tikslingai grupuoja; iš pasiūlytų įrankių, priemonių, medžiagų pasirenka reikiamas tyrinėjimui. • Samprotauja apie tai, ką pajuto, patyrė, atrado, sužinojo; remdamasis tyrinėjimo rezultatais kelia klausimus; siūlo idėjas, ką dar būtų galima tyrinėti.
AŠ KALBŲ PASAULYJE
Pasiekimų sritis – SKAITMENINIS SUMANUMAS
Vertybinė nuostata. Pasirengęs savo aplinkoje tyrinėti, išmėginti ir atsakingai naudoti skaitmenines technologijas. Esminiai gebėjimai. Moka atpažinti ir naudoti paprastai valdomas skaitmenines priemones, kurti pagrindinį skaitmeninį turinį bei sudaryti nuoseklių veiksmų programas.
Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos).

Iki 3 metų

- Vaikas žaidžia esančiais įvairiais išmaniaisiais žaislais be ekranų, naudodamas pagrindines jų valdymo ir veikimo funkcijas.
- Naudodamas pagrindines valdymo funkcijas, pavyzdžiui, mygtukus, svirtes ar sukamuosius mechanizmus, vaikas mokosi priežasties ir pasekmės ryšio.
- Žodžiais, garsais ar veiksmais perteikia kasdinių užduočių ir veiklų atlikimo tvarką, vykdo mokytojo ar bendraamžių duodamas komandas.
- Mokosi laikytis pagrindinių saugaus naudojimosi taisyklių, susijusių su išmaniaisiais žaislais ir kitais daiktais.

3-6 metų

- Mokytojo prižiūrimas pasirenka ir naudoja amžiui tinkamomis interneto svetainėmis bei programėlėmis, kad atliktų kūrybines užduotis ir projektines veiklas.
- Įgyvendindamas kūrybines idėjas, derina mokytojo pasiūlytas skaitmenines priemones, kurios atitinka jo gebėjimus, bei naudoja įvairius turinio tipus (vaizdą, vaizdo įrašą, garsą, tekstą). Domisi kitų kūrinių ir dalijasi savo sukurtu skaitmeniniu turiniu.
- Skaitmeninėje aplinkose kuria ir vykdo paprastas komandų sekas. Pradedą suvokti robotų valdymo principus, kurdamas ar žaisdamas atpažįsta klaidas ir koreguoja veiksmų seką.
- Supranta pagrindines skaitmeninio turinio (pvz., nuotraukų, piešinių, vaizdo įrašų) saugaus dalijimosi taisykles.
- Tyrinėja ir kuria skaitmeninėje aplinkoje – eksperimentuoja su piešimo, garso įrašymo ar muzikos kūrimo programėlėmis, dalyvauja virtualiuose mokomuosiuose žaidimuose, skatinančiuose loginį mąstymą, kūrybiškumą ir problemų sprendimą.
- Mokosi saugaus elgesio skaitmeninėje erdvėje – su suaugusiųjų pagalba supranta, kad skaitmeninėmis priemonėmis reikia naudotis atsakingai, mokosi prašyti leidimo, riboti laiką prie ekranų.¹⁹

Pasiekimų sritis - KALBŲ SUPRATIMAS

Vertybinė nuostata. Domisi įvairiais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausyti ir suprasti aplinkui esančius žmones.

Esminiai gebėjimai. Klausosi ir supranta kalbėjimą, įvairiais būdais ir priemonėmis perteikiamas reikšmės, bei savo amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.

Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos).

Iki 3 metų

- Reaguoja į išgirstus ritmus, intonaciją, supranta kūno kalbą, mimiką bei dažnai naudojamų gestų, simbolių paveikslėlių ir ženklų reikšmę.
- Trumpam susikaupia klausydamas suaugusiojo ar kitų vaikų; supranta ir reaguoja į dažnai vartojamus veiksmų ir savybių pavadinimus, 3–4 žodžių sakinius, klausimus, prasidedančius žodžiais: „kas“, „ką“, „kur“, „kiek“, taip pat į du iš eilės pateiktus prašymus; greitai įsisavina naujus žodžius.
- Varto knygeles, skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia, kas parašyta, arba prašo paskaityti, geba sieti paveikslėliuose vaizduojamus objektus su konkrečiais aplinkos daiktais.
- Stengiasi išklausyti trumpus skaitomus, pasakojamus ar dainuojamus tekstus, girdėto kūrinio prasmę atskleidžia vaidindamas, žaisdamas ar pasakydamas kelis žodžius.

3-6 metų

- Klausosi draugų ir savo kalbos įrašų; supranta pajuokavimus, dviprasmybes, erzinimus, dažnai girdimus frazeologizmus, humoro elementus, pradedą suvokti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę; atpažįsta keletą artimiausioje aplinkoje vartojamų žodžių iš kitos kalbos.

¹⁹ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl.13-14

- Atpažįsta, kokie raiškos būdai ir priemonės buvo panaudoti perteikiant jausmus, idėjas ar mintis.
- Supranta, kad raštas yra sistema, turinti taisykles; seka suaugusiojo skaitomą tekstą knygoje akimis arba pirštu nuo kairės į dešinę, iš viršaus į apačią; supranta, kad garsai ir raidės sudaro žodį, atpažįsta nuo kelių iki keliolikos abėcėlės raidžių, pradeda skirti paprastos garsinės sandaros žodžius ir jų garsus, skiemenis.
- Domisi įvairiais rašytiniais teksta, iš iliustracijų ir kelių atpažįstamų žodžių geba suprasti teksto siužetą; supranta jam skaitomų sudėtingesnių tekstų turinį, įvykių eigą ir bando numatyti, kas gali įvykti toliau.²⁰

Pasiekimų sritis - **KALBINĖ RAIŠKA**

Vertybinė nuostata. Pasirengęs bendrauti ir išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis.

Esminiai gebėjimai. Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais ir mintimis, aktyviai įsitraukia į pokalbį ir jį tęsia, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomas raides ir žodžius bei rašo savo vardą.

Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos).

Iki 3 metų

- Domisi vaikams skirtomis laidomis ir animaciniais filmais, skatinamas kalba apie juos; suaugusiojo padedamas kartoja girdėtus eiliuotų tekstų ar dainų fragmentus; išskiria labiausiai įspūdį palikusius pasakojimo epizodus, mėgstamiausius veikėjus ir jų veiklas.
- Kalba ir klausinėja 2–3 žodžių sakinais. Mėgina apibūdinti ką mato ir girdi, kalba apie aplinkos objektus, jų savybes, įvykius; pradeda pokalbius, kreipdamasis į suaugusįjį ar kitą vaiką, atsako į paprastus klausimus; vartoja kelias dažniausias mandagumo frazes ir taisyklingai naudoja kai kurias gramatinės formas.
- Stebi ir mėgdžioja rašančius suaugusiuosius: imituoja, brauko, keverzoja.

3-6 metų

- Bendraudamas dalijasi savo patirtimi, norais, svajonėmis, pasiūlymais ir idėjomis, užduoda klausimus, diskutuoja, išsiaiškina ir sprendžia problemas.
- Naudoja mandagius ir vaizdingus žodžius; klausia apie tai, ką išgirdo, matė, jautė, sužinojo; tinkamai pradeda, plėtoja, keičia ir baigia pokalbį; bando bendrauti su kitakalbiais vaikais ar suaugusiais.
- Kuria, pasakoja istorijas pagal paveikslėlių seką, nuosekliai paminėdamas pagrindinius įvykius, atpasakoja girdėtas istorijas, pritaiko girdėtų siužetų fragmentus žaidimų scenarijuose, meninėje veikloje; keliais būdvardžiais apibūdina istorijų veikėjus; perpasakoja informaciją iš įvairaus žanro knygų.
- Plėtoja žodyną ir kalbos struktūrą – vartoja vis įvairesnius žodžius, sudėtingesnius sakinius, rišliai pasakoja apie savo patirtis, įvykius ar išklaustyta istorijas, aiškiai reiškia mintis ir jausmus.
- Aktyviai dalyvauja pokalbiuose ir kūrybinėse veiklose – užduoda klausimus, dalijasi savo nuomone, seka ir perpasakoja pasakas, eilėraščius ar istorijas, kuria savas istorijas, eksperimentuoja garsais.
- Kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, raides. Spausdintinėmis raidėmis rašo savo vardą ir kitus žodžius.²¹

Pasiekimų sritis - **MENINĖ RAIŠKA**

Vertybinė nuostata. Domisi įvairiomis meno formomis ir mėgaujasi kūrybine raiška.

Esminiai gebėjimai. Pagal savo gebėjimus ir galimybes tyrinėja meno raiškos būdus, laisvai ir sąmoningai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis bei idėjas naudodamas įvaldytas meninės išraiškos priemones. Atpažįsta savo meninius pomėgius ir taiko jam suprantamas menines sąvokas patirčiai perteikti.

Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos).

Iki 3 metų

- Žaisdamas su įvairiomis erdvinėmis ir grafinėmis priemonėmis bei medžiagomis, tyrinėja skirtinguose

²⁰ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 15-16

²¹ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 16-17

paviršiuose paliktus pėdsakus ir sukurtus lape vaizdus, džiaugiasi patirtais jausmais ir pojūčiais.

- Vaikas eksperimentuoja su spalvomis, formomis ir tekstūromis, liesdamas, spaudydamas, tepiodamas įvairias tekstūrų medžiagas (pvz., dažus, smėlį, molį, popierių, audinius). Kurdamas, naudoja pirštus, delnus, kempinėles ar teptukus, mokosi skirtingų piešimo ir lipdymo technikų.
- Kuria įvairius statinius, lipdinius, keverzones, stebi, kaip spalvos maišosi tarpusavyje, atranda naujus atspalvius, palygina minkštas ir kietas, lygias ir šiurkščias medžiagas. Džiaugiasi galimybe kurti laisvai ir spontaniškai, išreiškia emocijas per spalvas ir formas.
- Grafinius ir erdvinius kūrinius palydi garsais, veiksmais, sava kalba. Pradedą atrasti ir rinktis sau patrauklias raiškos priemones, medžiagas, veikimo būdus.
- Mėgina dainuoti ir klausydamasis muzikos, tyrinėja garsus, mokosi atkartoti paprastas melodijas, džiaugiasi ritmingu judėjimu pagal muziką. Kartodamas trumpus dainelių posmelius ar skiemenuodamas žodžius, lavina kalbinę raišką, ritminį pojūtį ir klausą.

3-6 metų

- Eksperimentuodamas su įvairiais garsais, naudodamas balsą, instrumentus bei aplinkos daiktus, lygina, apibūdina ir skirsto garsus į grupes. Išbando grojimą muzikos instrumentais, lavinančiais smulkiosios motorikos įgūdžius.
- Dainuoja sudėtingesnės ritmikos ir melodijos vienbalses dainas, gana tiksliai intonuodamas ir išiklausydamas į savo bei draugų dainavimą. Kuria, improvizuoja, derindamas įvairius muzikos elementus, tokius kaip melodija, ritmas, harmonija, tembras, tempas ir dinamika. Savo muzikinę kūrybą perteikia įvairias ženklas. Kuria garsinius fonus, improvizuoja, ritmuoja.
- Vartoja vis daugiau muzikos sąvokų, geba ritmuoti matydamas korteles ar vaizdo įrašą su ketvirtinėmis, aštuntinėmis natomis bei pauzėmis.
- Klausydamas muzikos kūrinių, geba išskirti ritminius akcentus, ploti ar trepsėti pagal tam tikrą ritmą. Atlieka nesudėtingus ritminius pratimus grupėje ar individualiai, derindamas judesius su garsais.
- Išklausęs muzikos kūrinį, trumpai paaiškina, kodėl jis patiko ir kuo pasirodė įdomus, aptaria, kur ir kada kasdienėje aplinkoje girdi muziką, bei nusako jos paskirtį ir kontekstą.
- Dalijasi įspūdžiais, užduoda klausimus apie matytus koncertus, aptaria atlikėjų ir klausytojų vaidmenis gyvo muzikos atlikimo metu.
- Išreiškia emocijas per muziką, reaguoja į jos nuotaiką ir dinamiką, improvizuoja judesiais pagal skirtingą muzikos tempą ir charakterį.
- Dalyvauja muzikiniuose žaidimuose, kurie lavina atmintį, ritmo pojūtį, klausymosi įgūdžius ir kūrybinę raišką.²²

Pasiekimų sritis - EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA

Vertybinė nuostata. Rodo susidomėjimą savo ir kitų emocijomis bei jausmais.

Esminiai gebėjimai. Sugeba atpažinti, pavadinti ir analizuoti savo ir kitų emocijas bei jausmus, jų atsiradimo priežastis. Geba išreikšti emocijas ir jausmus tinkamais, kitiems priimtinais žodžiais ir būdais. Savo elgesiu atliepia į kitų jausmus.

Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos).

Iki 3 metų

- Pradedą atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradedą vartoti emocijų pavadinimus.
- Atpažįsta ir išreiškia pagrindines emocijas – pradedą suprasti savo ir kitų emocijas, jas įvardija paprastais žodžiais („liūdna“, „linksma“, „pykstu“), išreiškia jausmus veido mimikomis, gestais ar kūno kalba.
- Domisi kito vaiko ar suaugusiojo įvairių emocijų ir jausmų raiška, pastebi aiškiai reiškiamas emocijas, į jas skirtingai reaguoja (pasitraukia šalin, jei kitas piktas; glosto, jei kitas nuliūdęs).

²² <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 19-24

- Mokosi reguliuoti emocijas ir reaguoti į kitų jausmus – suaugusiųjų pagalba ugdomi gebėjimą nusiraminti, išbando įvairius emocijų raiškos būdus (apkabinimai, žodinis išsakymas, piešimas, žaidimai), pradeda rodyti empatiją bendraudamas su kitais vaikais.

3-6 metų

- Paaikšina savo emocijas ir jausmus, įvairius jų reiškimo būdus, aptaria situacijas ir priežastis, kurios sukėlė šias emocijas ir jausmus.
- Moka stebėdamas veido mimiką, balsą, kūno kalbą nustatyti ir pasakyti, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti.
- Pradeda kalbėtis apie tai, kaip jaučiasi, rodo jausmus.
- Suvokia, kurie emocijų ir jausmų raiškos būdai yra tinkami, kas gali padėti pasijusti geriau, jei esi nusiminęs, piktas.
- Vis geriau supranta ir įvardija emocijas – geba atskirti ir įvardyti ne tik pagrindines, bet ir sudėtingesnes emocijas (pvz., nusivylimą, susijaudinimą, baimę), supranta, kad jausmai gali keistis priklausomai nuo situacijos.
- Mokosi valdyti emocijas ir suprasti kitų jausmus – eksperimentuoja su skirtingais nusiramavimo būdais (gilus kvėpavimas, atokvėpio minutė, pokalbis), pradeda atsižvelgti į kitų jausmus, rodo užuojautą ir empatiškai reaguoja į draugų emocijas.²³

Pasiekimų sritis - PROBLEMŲ SPRENDIMAS

Vertybinė nuostata. Pasiruošęs susidurti su iššūkiais ir ieškoti sprendimų.

Esminiai gebėjimai. Supranta ir įvardija iššūkius, problemas bei kliūtis, savarankiškai ir kartu su kitais ieško sprendimų ir būdų jas įveikti. Apsvarsto galimus sprendimus ir pasirenka tinkamiausią pagal situaciją, taip pat įvertina priimtų sprendimų pasekmes.

Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos).

Iki 3 metų

- Susidūręs su problema, naudodamas žodžius, mimiką ir kūno kalbą, praneša suaugusiajam apie iškilusią problemą ar kliūtį.
- Bando savarankiškai spręsti kasdienines problemas. Jei nesiseka, stebi, kaip tai daro kiti, ir išbando jų sprendimo būdus arba prašo pagalbos pas suaugusįjį.
- Atsižvelgia į ankstesnę patirtį ir mėgina daryti kitaip, bei tobulina priimtus sprendimus.
- Mokosi spręsti kasdienines situacijas–suaugusiųjų pagalba mėgina rasti sprendimus įvairiose situacijose, pavyzdžiui, kaip pasidalyti žaislais, užsisiegti sagą ar surasti pradingusį daiktą.
- Eksperimentuoja ieškodamas sprendimų–bandydamas įvairius veiksmus, atranda priežastis ir pasekmes ryšius, pavyzdžiui, kaip pasiekti žaislą, kuris yra aukščiau, ar kaip sudėti dėlionės detales.

3-6 metų

- Atpažįsta ir natūraliai priima sudėtingą veiklą, kliūtis, sunkumus ar problemas, yra nusiteikęs jas savarankiškai ar drauge su kitais įveikti.
- Savo iniciatyva ieško sprendimų – kai susiduria su kliūtimis, pvz., netinkamai veikiančiu žaislu ar užduotimi, stengiasi atrasti sprendimus, nesibaimindamas klysti, ir džiaugiasi, kai pavyksta įveikti sunkumus.
- Siekia bendradarbiauti su bendraamžiais ar suaugusiaisiais, sprendžiant problemas, dažnai klausia patarimų, o kartais dalinasi savo idėjomis, kaip išspręsti kilusią problemą, taip lavindamas komandinį darbą ir socialinius įgūdžius.
- Susidūręs su nauja problema, taiko turimas žinias ir patirtį, pradeda problemą vertinti iš skirtingų perspektyvų. Pasirenka tinkamiausią sprendimą iš kelių galimų, tariausi su kitais, siūlo ir priima pagalbą.
- Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes.

²³ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 19-24

- Atpažįsta ir natūraliai priima sudėtingą veiklą, kliūtis, sunkumus ar problemas, yra nusiteikęs jas savarankiškai ar drauge su kitais įveikti.
- Savo iniciatyva ieško sprendimų – kai susiduria su kliūtimis, pvz., netinkamai veikiančiu žaislu ar užduotimi, stengiasi atrasti sprendimus, nesibaimindamas klysti, ir džiaugiasi, kai pavyksta įveikti sunkumus.
- Siekia bendradarbiauti su bendraamžiais ar suaugusiaisiais, sprendžiant problemas, dažnai klausia patarimų, o kartais dalinasi savo idėjomis, kaip išspręsti kilusią problemą, taip lavindamas komandinį darbą ir socialinius įgūdžius.
- Susidūręs su nauja problema, taiko turimas žinias ir patirtį, pradeda problemą vertinti iš skirtingų perspektyvų. Pasirenka tinkamiausią sprendimą iš kelių galimų, tariasi su kitais, siūlo ir priima pagalbą.
- Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes.²⁴

Pasiekimų sritis – TYRINĖJIMAS

Vertybinė nuostata. Rodo susidomėjimą viskuo, kas vyksta aplink, smalsiai stebi, išbando, eksperimentuoja.

Esminiai gebėjimai. Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus, samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.

Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos).

Iki 3 metų

- Rodo smalsumą ir nuostabą; atsargiai elgiasi su nežinomais daiktais ir medžiagomis; stebi ir bando suprasti, kas tai yra ir kaip tai veikia.
- Mėgina eksperimentuoti su gamtos medžiagomis, formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis. Judesiais, mimika, garsais ir intonacija rodo tyrinėjimo džiaugsmą; tyrinėdamas atranda naujus būdus veikti.
- Pamėgdžiodamas suaugusįjį, ilgą laiką dalyvauja tyrinėjimo veiklose; džiaugiasi atradimais ir rodo rezultatus kitiems.

3-6 metų

- Rodo susidomėjimą daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja, kaip auga augalai ir gyvūnai, kaip kinta jis pats.
- Domisi, kaip gyvena žmonės praeityje ir kaip gyvena dabar, taip pat kaip gyvena žmonės kitose šalyse, kuo jų gyvenimai panašūs ir kuo skiriasi.
- Lygina daiktus, medžiagas, augalus, gyvūnus, žmones, atsižvelgdamas į jų savybes ir požymius; tiksliai grupuoja objektus ir reiškinius; iš pateiktų įrankių, priemonių ir medžiagų pasirenka tinkamas tyrinėjimui.
- Mąsto apie tai, ką pajuto, patyrė, atrado, sužinojo; remiasi tyrinėjimo rezultatais, kelia klausimus ir siūlo idėjas dėl tolimesnių tyrimų.²⁵

Pasiekimų sritis – KŪRYBINGUMAS

Vertybinė nuostata. Pasirengęs drąsiai kurti ir išreikšti savitai save, su džiaugsmu tyrinėja naujas idėjas.

Esminiai gebėjimai. Naudodamasis patirtimi ir vaizduote, nagrinėja savo ir kitų idėjas, ieško būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendinant savo sumanytus kūrybinius projektus, aptariant juos su kitais.

Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos).

Iki 3 metų

- Džiaugsmingai reaguoja girdėdamas garsų, intonacijų sąskambį, stebėdamas savo ir kitų piešinius, paveikslus, šokių judesius, gamtos objektus bei reiškinius.

²⁴ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 18-19

²⁵ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 17-18

- Pakartotinai sugrįžta prie dominančių raiškos būdų tyrinėjimo.
- Perkuria patikusius garsus, judesius, veiksmus, vaizdus, atrasdamas naujus derinius. Žaisdamas atlieka įsivaizduojamus menamus veikėjo veiksmus.
- Rodo susidomėjimą kitų kūryba ir norą veikti kartu su kitais.
- Rodo, ką nors sako kitiems apie savo kūrybą.

3-6 metų

- Rodo susidomėjimą kūrybine veikla, smalsiai tyrinėja įvairias jos formas, kelia klausimus apie kūrybos procesą ir jo rezultatus. Naudoja savo fantaziją kurdamas, ieško naujų išraiškos būdų, eksperimentuoja su skirtingomis kūrybos priemonėmis, technikomis ir sritimis. Stebėdamas kitų kūrybą, perima ir interpretuoja pastebėtus elementus, pritaikydamas juos savo darbeliuose. Nuolat ieško naujų idėjų, išreiškia savo mintis ir jausmus per kūrybą, džiaugiasi atradimais ir dalijasi jais su kitais.
- Planuoja, kokiais būdais ir priemonėmis sieks norimo kūrybinio rezultato, apgalvoja veiksmus, kurie padės įgyvendinti sumanymą. Susidūręs su kūrybiniais iššūkiais, ieško sprendimų savarankiškai arba prašo pagalbos. Vaizduotės pagalba, siekia užbaigti kūrybinį darbą taip, kaip jį įsivaizduoja. Pagirtas džiaugiasi ir tobulina savo kūrinį, ieškodamas geriausių sprendimų ir išraiškos būdų.
- Dalinasi savo kūryba artimoje aplinkoje, pasakoja apie kūrybos procesą, paaiškina, kas jam svarbu ir įdomu, pasako, kam skirti jo paties ir kitų žmonių kūrybos darbai.²⁶

Pasiekimų sritis - GEBĖJIMAS ŽAISTI

Vertybinė nuostata. Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą.

Esminiai gebėjimai. Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmeninius, improvizacinius ir žaidimus su taisyklėmis. Stengiasi moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių, būti greta kitų žaidžiančiųjų.

Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos).

Iki 3 metų

- Su džiaugsmu įsitraukia į žaidimus su suaugusiuoju ar kitu vaiku, mokosi bendradarbiauti ir derinti savo veiksmus su kitų žaidėjų veiksmais. Kartais mėgaujasi žaidimu šalia kitų vaikų, stebi jų veiklą ir po truputį pradeda įsitraukti į bendrą žaidimą, bandydamas suprasti jo taisykles.
- Sąmoningai pasirenka žaislus pagal savo norus ir sumanymus, ieško tinkamų daiktų žaidimui. Kuria žaidimus, atranda vietas, kuriose jaučiasi patogiai ir gali laisvai žaisti – įsirengia savo mažą „pasaulį“, statydamas namelius iš pagalvių, dėžes paversdami slėptuvėmis ar atrasdami kitų kūrybiškų sprendimų.
- Kartodamas matytus veiksmus, atkuria vieną įsimintą įvykį žaidime, sujungia kelis paprastus veiksmus į trumpą kasdienį siužetą, pavyzdžiui, maitina lėlę, ją migdo ar stumia vežimėlį.
- Žaisdamas vienas arba su kitu vaiku, įsitraukia į paprastus vaidmenų ar kūrybinius žaidimus, pavyzdžiui, apsimeta gydytoju, pardavėju ar vairuotoju. Pradeda suprasti ir laikytis paprastų vaidmens taisyklių, mėgdžioja suaugusiųjų veiksmus ir kuria savo žaidimo pasaulį.

3-6 metų

- Džiaugiasi žaisdamas neįprastose aplinkose, tokiose kaip kiemas, parkas ar gamtos kampeliai, kūrybiškai pritaikydamas jas savo žaidimams. Iš pagaliukų, akmenukų, smėlio ar kitų gamtinių medžiagų kuria įvairius objektus, slėptuves ar žaidimo scenas. Prieš pradėdamas žaisti, pasirūpina, kad žaidimo vieta būtų tinkama, o pabaigęs – sutvarko aplinką, rūpinasi bendra tvarka.
- Geba kurti ilgalaikius ir sudėtingesnius žaidimus su išplėtotu siužetu, remdamasis savo mėgstamomis knygomis, filmais, animaciniais serialais ar vaizdo žaidimais. Savo istorijas tęsia per kelis žaidimus, įtraukia į jas draugus, pasiskirsto vaidmenimis ir išbando įvairius scenarijus. Žaisdamas lavina vaizduotę, kuria naujus siužetus, įtraukia savas idėjas ir fantazijas, praturtindamas žaidimo eigą.
- Žaisdamas su kitais vaikais, lankstiai keičia vaidmenis ir pritaiko įvairias strategijas, kad žaidimas būtų

²⁶ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 22-23

įdomus visiems. Mokosi kontroliuoti savo ir kitų veiksmus, jei kyla nesutarimų, ieško konstruktyvių sprendimų, kad visi galėtų tęsti žaidimą ir džiaugtis veikla. • Gerbia kitus, dalyvaudamas grupiniuose, sportiniuose, judriuose ir edukaciniuose žaidimuose laikosi taisyklių. • Siekia įgyvendinti bendrus tikslus, bendradarbiauja su kitais vaikais, moko save ir kitus, kad taisyklės yra svarbios norint pasiekti norimų rezultatų.²⁷
Pasiekimų sritis - MOKĖJIMAS MOKYTIS
Vertybinė nuostata. Mokosi ir džiaugiasi pasiektais rezultatais. Esminiai gebėjimai. Geba susikaupti, mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.
Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos). <i>Iki 3 metų</i> • Trumpam susidomi ir įsitraukia į jam patrauklią ar pačio sugalvotą veiklą. Pasirenka mėgstamus žaislus, paveikslėlius, muziką ar kitus meno kūrinius, rodo susidomėjimą jais ir stengiasi atlikti patinkančią veiklą pagal savo gebėjimus. • Smalsiai tyrinėja aplinką – stebi žmones, objektus ir reiškinius, bando suprasti, kaip veikia įvairūs daiktai, kaip vyksta tam tikri veiksmai. • Naudoja įvairius pojūčius – liečia, klausosi, žiūri, kartoja veiksmus, eksperimentuoja ir klausinėja apie tai, kas vyksta aplinkui. • Džiaugiasi savo pasiekimais – su malonumu stebi atliktą veiklą, kartoja sėkmingus veiksmus, rodo kitiems tai, ką sukūrė ar išmoko, ir išreiškia pasitenkinimą savo atradimais. <i>3-6 metų</i> • Su smalsumu ir entuziazmu imasi naujų veiklų, net jei jos reikalauja pastangų ar kelia iššūkių. Pasitiki savimi kalbėdamas apie tai, ką jau moka, drąsiai dalijasi savo patirtimi, išreiškia norą sužinoti daugiau ir išmokyti naujų dalykų. • Prieš pradėdamas veiklą, apgalvoja, kokius veiksmus atliks ir kokių priemonių jam reikės, kad pasiektų norimą rezultatą. Sprendimų priėmimo procese aktyviai ieško informacijos – stebi, klausinėja, eksperimentuoja ir tikslingai atsirenka tai, kas jam padeda geriau suprasti ir sėkmingai įgyvendinti užduotį. • Atidžiai stebi, kaip sekasi atlikti užduotį, ir, jei reikia, keičia savo veiksmus, išbandydamas skirtingus sprendimo būdus bei kūrybiškai pritaikydamas naujas idėjas, kol pasiekia norimą rezultatą. Nebijo klysti ir mokosi iš savo patirties, pats ir su pagalba ieško efektyvių sprendimų. • Su džiaugsmu dalijasi savo patirtimi – pasakoja apie tai, kaip vyko veikla, ką darė, kas buvo lengva ar sunku. Išreiškia savo mintis apie tai, ką pavyko pasiekti, kokie sunkumai kilo, kokių naujų dalykų išmoko ir ką dar norėtų išbandyti ar sužinoti ateityje.²⁸
KURIU IR IŠREIŠKIU
Pasiekimų sritis - KALBINĖ RAIŠKA
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. Esminiai gebėjimai. Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja

²⁷ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 26-27

²⁸ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 28-29

aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą.
Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos). <i>Iki 3 metų</i> - Klausosi kitų kalbos, skiria balso tonus, artimos aplinkos garsus. Supranta savo ir artimų žmonių vardus, daiktų, veiksmų, reiškinių pavadinimus. Mimika, gestais reaguoja į kitų kalbą. - Kalba trumpais, 2–3 žodžių sakiniais, klausinėja apie tai, ką mato ir girdi, domisi aplinkos daiktais, jų savybėmis ir įvykiais. Supranta ir mokosi naujų žodžių, išsakomus prašymus, kvietimus. Inicijuoja pokalbius, kreipiasi į suaugusiuosius ar bendraamžius, atsako į paprastus klausimus, vartoja kelias mandagumo frazes ir kai kurias gramatines formas naudoja taisyklingai. Kalbai vartoja įvairius garsus, skiemenis, judesius. - Domisi vaikams skirtomis laidomis ir animaciniais filmais, o paskatintas kalba apie juos. Su suaugusiojo pagalba kartoja girdėtų eilėraščių ar dainų fragmentus, išskiria jam įsimintiniausius pasakojimo momentus, mėgstamiausius veikėjus ir jų veiklas. - Stebi rašančius suaugusiuosius ir mėgdžioja jų veiksmus – imituoja rašymą, brauko, keverzoja ar piešinėja, palikdamas įvairius ženklus. <i>3-6 metų</i> - Išklauso, supranta sakomus prašymus, patarimus ir kitą. Klausosi skaitomų, sekamų pasakų, kitų kūrinių, naujų žodžių. Klausosi aplinkinių pokalbių, supranta literatūrinę, tarmišką kalbą. Pradedą suprasti, išklausti, reaguoti į tai, ką jam sako, aiškina ir kt. - Kalba 3–4 žodžių sakiniais apie save, norus, poreikius ir t. t. Pamėgdžioja suaugusiųjų kalbą, kartoja žodžius. Atsako į elementarius klausimus, klausinėja apie tai, ką matė, girdėjo. Derina žodžius pagal giminę, skaičių, linksnį. Žaidžia garsais, žodžiais, kuria naujus žodžius, posakius. Kalbėdamas vartoja lengvus sakinius. Taisyklingai taria daugumą garsų, žodžių. - Domina vaikams skirtos laidos ir animaciniai filmukai, o paskatintas kalba apie juos. Klausosi įvairaus turinio tekstų apie aplinką, reiškinius gyvai ir iš įrašų. Supranta sudėtingesnio turinio tekstus. Supranta, kai į jį kreipiamasi. Supranta, kada kalbama gimtąja kalba, kada užsienio. Kitiems kalba, pasakoja apie tai, ką veikia, ko nori, ką žino ir kt. Pakartoja, paaiškina jei reikia. Kalbėdamas žiūri į akis. Kalboje vartoja daug naujų, įvairių sunkesnių žodžių, sakinių. Pasakoja apie matytus filmukus, laidas, kompiuterinius žaidimus. Kartoja kitos kalbos vieną, kitą žodį. Kalbėdamas vartoja daugumą kalbos dalių. - Kuria ir pasakoja istorijas, remdamasis paveikslėlių seka, išlaikydamas nuoseklumą ir paminėdamas svarbiausius įvykius. Seka girdėtas ar savo sukurtas pasakas, įvykius. Kuria įvairias istorijas, inscenizacijas ir kita. Sugeba atpasakoti girdėtas istorijas, panaudoti jų siužeto fragmentus žaidimuose ar meninėje veikloje. Keliais būdvardžiais apibūdina veikėjus ir perpasakoja informaciją iš įvairaus žanro knygų. Klausosi įvairių stilių tekstų, mįslių, pajuokavimų bendrine kalba ir tarme. Supranta pokalbio, pasakojimo turinį, įvykių eigą. Supranta pajuokavimus, frazeologizmus, perkeltinę žodžių prasmę. - Kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, rašo savo vardą ir kelis žodžius spausdintinėmis raidėmis. Supranta artimoje aplinkoje vartojamus kitos kalbos žodžius. Kalba natūralia kalba apie viską – norus, svajones, problemas, išsako savo patirtį. Vartoja mandagumo, vaizdingus žodžius, technologinius terminus. Garsiai svarsto savo veiklos eigą ir praneša apie tai draugams. Klausinėja apie tai, kas išgirsta, matyta, sugalvota. Kalba sudėtingais sakiniais. Supranta panašių žodžių skirtingas reikšmes. Skiria gimtosios kalbos žodžius nuo išgirstų kitos kalbos žodžių.²⁹
Pasiekimų sritis - MENINĖ RAIŠKA
Vertybinė nuostata. Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raidės džiaugsmą. Esminiai gebėjimai. Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tiksliai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raidės priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja

²⁹ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/1kimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 17-18

paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas meninės sąvokas savo patirčiai išreikšti.
Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos). <i>Iki 3 metų</i> • Žaisdamas su erdvinėmis ir grafinėmis priemonėmis bei medžiagomis, tyrinėja ant skirtingų paviršių paliktus pėdsakus ar išgautus vaizdus, mėgaujasi skirtingais potyriais. • Kuria statinius, lipdinius, keverzones ar „galvakojus“. • Grafinius ir erdvinius kūrinius palydi garsais, veiksmais, sava kalba. Pradedą rinktis jam patrauklias raiškos priemones, medžiagas. <i>3-6 metų</i> • Tyrinėdamas ir išbandydamas garsų pasaulį balsu, instrumentais ir aplinkoje esančiais daiktais, lygina, apibūdina, grupuoja garsus. Išbando grojimą smulkesnės motorikos įgūdžių reikalaujančiais muzikos instrumentais. • Dainuoja (vienas, poroje ar grupėje) sudėtingesnio ritmo, melodijos, platesnio diapazono vienbalses dainas, jas gana tiksliai intonuoja, įsiklausydamas į savo ir draugų dainavimą. Kuria ritminius ir melodinius darinius, improvizuoja ir komponuoja jungdamas kelis atskirus muzikos elementus (melodiją, ritmą, harmoniją, tembrą, tempą ir dinamiką). Pateikia savo muzikinę kūrybą grafiniais ženklais arba naudodamas skaitmenines programas. Kuria garsinius fonus ir perkusinius akompanimentus. • Vartoja vis daugiau muzikos sąvokų, sugeba atlikti ir supaprastintu būdu pavaizduoti ketvirtines, aštuntines ir pusines natas bei pauzes. Išlausęs muzikos kūrinių trumpai nusako, kodėl kūrinys patiko ir kuo jis įdomus, aptaria, kur ir kada girdi muziką savo aplinkoje, nusako muzikinio kūrinio paskirtį ir kontekstą.³⁰
Pasiekimų sritis - ESTETINIS SUVOKIMAS
Vertybinė nuostata. Domisi, gėrįsi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka. Esminiai gebėjimai. Atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba.
Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos). <i>Iki 3 metų</i> • Estetinių patyrimą išreiškia emocine reakcija, veido mimika, balsu, judesiu, pamėgdžioja jiems patikusius kūrinius. • Stebi kitų pasirodymus, vaidinimus, apžiūri darbelius, piešinius. Vaikai skirtingai reaguoja į estetinių patyrimą: reiškia nuostabą, džiaugiasi, mėgdžioja tai, kas jiems patinka-nepatinka, gražu-negražu. <i>3-6 metų</i> • Vaikai klausydami, stebėdami skirtingus meno kūrinius, reiškia savo įspūdžius, išgyvenimus, pasako, kaip jie jaučiasi, ką pajuto, gėrįsi menine veikla, atpažįsta meno kūrinių išskirtinumą ir ypatumus, demonstruoja savitą estetinį skonį. • Rodo susidomėjimą ir pasitenkinimą menine bei bendra veikla ir kūryba, gėrįsi savo ir kitų darbais. Kurdami, veikdami, kalbėdami apie kitų kūrybą, stebėdami kasdieninėje aplinkoje esančius daiktus, drabužius, jų elementus, vaikai ugdosi estetinį suvokimą ir skonį. Dalyvaudami mokyklos, miesto šventėse, lankydami muziejuose, teatre, įvairiose Vilniaus erdvėse, improvizacinio pobūdžio teatralizuotuose renginiuose, pajaučia kūrybos grožį ir įvairovę. Patirtus išgyvenimus prisimena, apmąsto ir dalinasi su kitais.³¹
Pasiekimų sritis - EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA

³⁰ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 18-24

³¹ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 18-19

Vertybinė nuostata. Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais.

Esminiai gebėjimai. Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.

Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos).

Iki 3 metų

- Vaikai emociškai reaguoją į aplinkos reiškinius. Girdi garsus, intonacijų sąskambį, stebi šokių judesius, savo ir kitų piešinius, paveikslus, gamtos objektus bei reiškinius.
- Vaikų emocinė raiška: mimika, gestais, balsu, žodžiais, kūno poza. Iš pradžių susitapatindami, vėliau vaikai mokosi emocijas atpažinti ir įvardyti, nuotaikoms žymėti naudoja emocijų veidelius, spalvas, nuotraukas, „emocijų termometrus“.
- Domisi kito vaiko ar suaugusiojo įvairių emocijų ir jausmų raiška, pastebi aiškiai reiškiamas emocijas, į jas skirtingai reaguoją (pasitraukia šalin, jei kitas piktas; glosto, jei kitas nuliūdęs).

3-6 metų

- Vaikai pradeda valdyti savo emocinę raišką. Apibūdina savo emocijas ir jausmus, skirtingus jų raiškos būdus, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis. Gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas; pastebi nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti.
- Žaisdami vaidmenų ir naratyvinius žaidimus, tyrinėdami ir žymėdami, kaip jaučiasi, klausydamiesi skaitomų istorijų, žiūrėdami filmukus, patiria, išreiškia, aiškinasi, diskutuoja ir vis geriau atpažįsta bei įvardija įvairias savo ir kitų emocijas skirtingus jų raiškos būdus, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis.
- Gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti.³²

Pasiekimų sritis - PROBLEMŲ SPRENDIMAS

Vertybinė nuostata. Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas.

Esminiai gebėjimai. Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes.

Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos).

Iki 3 metų

- Vaikai susidūrę su problema ar sudėtinga veikla žodžiais, mimika, ar kūno kalba parodo suaugusiajam, su kokia problema susidūrė. Jie tyrinėja, bando savarankiškai spręsti kasdienes problemas, stebi, kaip tai daro kiti ar suaugęs ir išbando jų taikomus problemų sprendimo būdus arba kreipiasi pagalbos į suaugusįjį. Tokia patirtis vaikus ugdo, tobulina jų sprendimus.

3-6 metų

- Vaikai atpažįsta ir natūraliai priima naują veiklą, kylančius sunkumus ar problemas, yra nusiteikę jas savarankiškai ar drauge su kitais spręsti.
- Susidūrę su naujais iššūkiais vaikai taiko įgytas žinias ir patirtį, pradeda situaciją vertinti iš skirtingų matymo perspektyvų. Pasirenka tinkamiausią sprendimą iš kelių galimų, tariaisi su kitais, siūlo ir priima draugo ar suaugusiojo pagalbą.
- Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes.

Pasiekimų sritis - TYRINĖJIMAS

Vertybinė nuostata. Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja.

³² <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf>

Esminiai gebėjimai. Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.
Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos). Iki 3 metų • Domisi, smalsauja, stebisi; atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis; stebi ir bando aiškintis, kas tai yra, kaip tai veikia, vyksta. • Fantazuoja ir eksperimentuoja su gamtine medžiaga, formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis, judesiu, mimika, garsais ir intonacija; tyrinėdamas atranda naujus veikimo būdus. 3-6 metų • Domisi daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja, kaip auga augalai ir gyvūnai, kaip auga ir keičiasi jis pats; kaip žmonės gyvena seniau ir kaip gyvena dabar; kaip jie gyvena kitose šalyse, kuo jie panašūs ir kuo skiriasi. • Lygina daiktus, medžiagas, augalus, gyvūnus, žmones, atsižvelgdamas į jų požymius, savybes; objektus ir reiškinius tikslingai grupuoja; iš pasiūlytų įrankių, priemonių, medžiagų pasirenka reikiamas tyrinėjimui.³³
Pasiekimų sritis - KŪRYBINGUMAS
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. Esminiai gebėjimai. Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais.
Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos). Iki 3 metų • Vėl ir vėl grįžta prie jį dominančių raiškos būdų, siekdamas juos tyrinėti giliau. • Perkuria patikusius garsus, judesius, veiksmus ir vaizdus, atrasdamas naujus jų derinius. Žaidimų metu atlieka įsivaizduojamus simbolinius veiksmus, ištraukia į įsivaizduojamas situacijas, jas atkartoja ir interpretuoja savaip. • Domisi naujais daiktais, vaizdais, garsais, judesiais. Atranda naujus veiksmus ir dalykus, eksperimentuoja su jais. • Domisi kitų kūryba, stebi ją ir rodo norą kurti bei veikti kartu su kitais. 3-6 metų • Domisi, fantazuoja ir užduoda klausimus apie kūrybą, išbando įvairias naujas priemones, metodus ir kūrybos sritis. Savo kūryboje atkartoja pastebėtus kitų kūrinių ir elementus. Pastebi naujas įprastų daiktų ir reiškinių savybes, įsivaizduoja gyvūnus, daiktus, augalus ir eksperimentuoja. • Sugalvoja, kaip pasieks norimą kūrybinį rezultatą, ir suaugusiojo pagalba sprendžia kūrybinius iššūkius. Remiasi savo įsivaizdavimu, siekia užbaigti kūrybinį darbą ir, paskatintas, stengiasi jį tobulinti. Neįprastai ir išradingai naudoja įvairias medžiagas, priemones, lengvai sugalvoja ir keičia. • Dalijasi savo kūryba su artimaisiais, pasakoja apie kūrybos procesą, aiškina, kas jam yra svarbu ir įdomu, taip pat paaiškina, kam gali būti skirti jo ir kitų žmonių kūrybos rezultatai. Džiaugiasi savo veikimo procesu ir vertina tai, ką padarė. • Nori atlikti ir suprasti vis daugiau naujų, nežinomų dalykų. Klausinėja, aiškinasi, diskutuoja, svarsto, įsivaizduoja ir fantazuoja. Ieško atsakymų, naujų idėjų, sprendimų, neįprastų medžiagų, priemonių ir lengvai bei greitai keičia, pertvarko ir pritaiko. Drąsiai savaip eksperimentuoja, nebijo suklysti ir daryti kitaip.³⁴
Pasiekimų sritis - GEBĖJIMAS ŽAISTI

³³ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 24-25

³⁴ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 22-23

Vertybinė nuostata. Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. Esminiai gebėjimai. Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.
Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos). <i>Iki 3 metų</i> • Vaikai žaidžia šalia kitų ir mokosi įsitraukti į bendrus žaidimus su kitais vaikais. • Sąmoningai renka patinkančius žaislus, pasirenka arba pats susikuria erdvę žaidimui. • Kartodami veiksmus žaidžia vieną įsiminusį įvykį, jungia du tris žaidybinius veiksmus į paprastą kasdienį siužetą. • Individualiai ar dviese žaidžia paprastą vaidmenų, režisūrinių žaidimą ar, laikosi žaidimo vaidmens taisyklių. <i>3-6 metų</i> • Vaikai inicijuoja bendras veiklas, žaidimus, siūlo ir derina veiklos idėjas, siužetą, veiksmus, susikuria veiklos ir elgesio taisykles, padeda, paremia vienas kitą, tariasi, ieško sprendimo būdų. • Mėgsta žaisti netradicinėse erdvėse (kieme, miške, parke), išradingai jas pritaiko žaidimui. Prieš žaidimą ir jį baigus tvarko žaidimo erdves. • Mėgstamų filmų, filmukų, vaizdo žaidimų pagrindu, kuria išplėtotus naratyvinių žaidimų siužetus. • Žaisdami su kitais geba keisti vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus, konstruktyviai sprendžia kylančius nesutarimus. Laikosi susitarimų dalyvaudamas bendrose sportiniuose, judriuosiuose ir didaktiniuose žaidimuose.³⁵
Pasiekimų sritis - MOKĖJIMAS MOKYTIS
Vertybinė nuostata. Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. Esminiai gebėjimai. Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.
Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos). <i>Iki 3 metų</i> • Trumpam susidomi ir įsijungia į veiklą, kurią jis išsirinko ar sumanė pats. • Pasirenka savo mėgstamą žaislą ar meno kūrinį ir stengiasi atlikti jam patinkančią veiklą. • Reaguoja į kalbinimą, mimiką, žaislus ir daiktus; stebi ir mėgdžioja, siekdamas išgauti tą patį rezultatą. • Atidžiai stebi, bando, domisi ir klausinėja, kaip kažkas veikia ar vyksta. Tyrinėja žaislus ir daiktus visais pojūčiais, siekdamas pasiekti ir paimti norimus daiktus. Džiaugiasi pasiekimais ir tuo, ką išmoko atlikęs veiklą. <i>3-6 metų</i> • Aptaria atliktą veiklą čia ir dabar ar po tam tikro laiko. Pasako, parodo, kaip veikė, mokėsi, kaip įveikė iššūkius, planuoja, ką darys toliau. • Numato veiksmų ir priemonių planą tikslui pasiekti. Priimdamas sprendimus ieško informacijos ir ją tiksliai atsirenka. • Stebi savo veiklos procesą, jį koreguoja, išbandydamas įvairius veikimo būdus ir kylančias idėjas, kol pasiekia tikslą.³⁶

³⁵ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 26-27

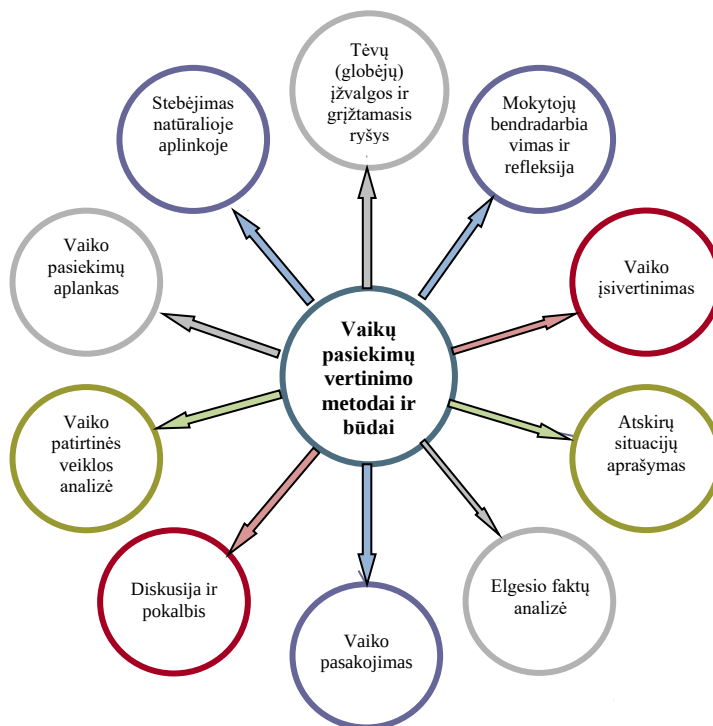
³⁶ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf> psl. 28-29

V. VAIKŲ UGDYMO(SI) PAŽANGA, UGDYMO SI TĖSTINUMAS

Vaiko pasiekimai ir pažanga yra stebimi ir užfiksuojami, remiantis Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašu, kuriame apibrėžtos pagrindinės vaiko ugdymo(si) sritys, vertybinės nuostatos ir esminiai gebėjimai. Vadovaujamosi visuminio ugdymosi principu, siekiant atliepti ne tik pažintinę, bet ir emocinę, socialinę, kūrybinę bei fizinę vaiko raidą.

Mokytojas planuoja individualius susitikimus su tėvais (globėjais), atsižvelgdamas į jiems patogų laiką, ir aptaria vaiko pažangą, jo gebėjimus bei nustato tolesnes ugdymo kryptis. Mokytojų pasiekimų vertinimas vyksta nuolat, tačiau sisteminis dokumentavimas vykdomas du kartus per mokslo metus – mokslo metų pradžioje ir pabaigoje.

Formuodama vaikų ugdymosi pasiekimų ir pažangos stebėsenos sistemą, mokykla vadovaujasi šiais pasiekimų vertinimo metodais ir būdais:

Pav. 3. Vaikų pasiekimų vertinimo metodai ir būdai

Dokumentavimas vykdomas elektroniniame dienyne „Mūsų darželis“, kuriame fiksuojami:

- Mokslo metų pradžioje - siekiant įvertinti turimus vaiko gebėjimus;
- Mokslo metų pabaigoje - vertinant pažangą pagal ugdymo(si) programos tikslus.

Pasiekimų įrodymai kaupiami „Vaiko aplanke“, kuriame saugomi:

- Kūrybiniai darbai;
- Stebėjimų duomenys iš patirtinės veiklos;
- Vaiko pasakojimai, mintys, žodiniai kūrybos ir kalbos pavyzdžiai;
- Kita reikšminga ugdymo(si) informacija.

Vertinimo rezultatai aptariami:

- Individualiuose pokalbiuose su tėvais (globėjais);
- Mokytojų tarybos posėdžiuose;
- Su mokyklos administracija, o esant poreikiui – dalyvaujant vaiko gerovės komisijos atstovams ir švietimo pagalbos specialistams.

Vaikams, kuriems nustatomi papildomi ugdymosi poreikiai, užtikrinama individualizuota parama, pasitelkiant universalų dizaino ugdymuisi principus ir įtraukiojo ugdymo strategijas.

Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo dermė bei tęstinumas. Vaikų ugdymo(si) dermę ir tęstinumą užtikrina ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programų vertybinė, turinio ir metodinė sąveika, grindžiama bendrais ugdymosi principais bei nuoseklia vaiko kompetencijų plėtra. Kryptingas ugdymo(si) procesas organizuojamas remiantis vaiko raidos ypatumais, orientuojantis į žaidimo pedagogiką, patirtinį ugdymą(si), emocinį saugumą ir įtraukties principus.

Tęstinumas pasiekiamas per:

- Suderintą ugdymo(si) turinį ir pasiekimų sričių struktūrą;
- Bendras metodines nuostatas, paremtas žaismingumu, tyrinėjimu ir vaiko aktyvumu;
- Vaikų pasiekimų stebėsenos sistemos integralumą – pasiekimų duomenys kaupiami ir naudojami tiek ikimokyklinio, tiek priešmokyklinio ugdymo planavimui.

Vaikų pažangos stebėseną, atliekama nuo ankstyvojo ugdymo etapo, sudaro pagrindą kryptingai planuoti perėjimą į priešmokyklinį ugdymą, atsižvelgiant į individualius pasiekimus ir ugdymosi poreikius. Pasiekimų įrodymai, sukaupiti aplankuose ir elektroniniuose įrankiuose, yra aptariami su tėvais (globėjais) bei naudojami individualizuoto ugdymo planavimui.

Perėjimas iš ikimokyklinio į priešmokyklinį ugdymą vykdomas sklandžiai – vaikui žinomoje aplinkoje, padedant jį pažįstantiems mokytojams. Užtikrinamas emocinis stabilumas, ugdymo(si) tempų dermė, veiklos tęstinumas, o ugdymo(si) turinys remiasi jau įgytomis vaiko patirtimis.

Bendradarbiavimas tarp mokytojų (ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo) bei šeimos yra esminė sąlyga nuosekliam ugdymo(si) tęstinumui – mokytojai dalijasi informacija, aptaria vaiko pažangą, susitaria dėl tolesnio ugdymo prioritetų.

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Mokyklos ikimokyklinio ugdymo programos projektas 2025 m. gegužės mėn. 26 d. pristatytas Mokyklos bendruomenei.

Programa atnaujinama kas 5 metus atsižvelgiant į Mokyklos įsivertinimo rezultatus, švietimo politikos aktualijas ir kitus svarbius rodiklius.

LITERATŪRA

1. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas (2024).
2. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės (2024). Prieiga internete:
<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/76bb8f404b5911ee8185e4f3ad07094a/asr>
3. R. Sabaliauskienė, A. Brandišauskienė, M. Brėdikytė, J. Česnavičienė, R.G. Rugevičiūtė, (2021). *Ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas vykdančių mokyklų veiklos kokybės išorinio vertinimo metodika*. Vilnius. Prieiga internete:
<https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2022/02/Mokyklu-veiklos-kokybes-isorinio-vertinimo-metodika.pdf>
4. Vaikų, dalyvaujančių ikimokyklinio ugdymo programoje, pasiekimų stebėsenos priemonė „Pasiekimų žingsneliai“ (2024).
5. *Vaiko ugdymosi pasiekimų ir pažangos vertinimas ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme* (2022). NŠA. Švietimo problemos analizė. Prieiga internete:
<https://www.nsa.smm.lt/svietimo-stebesena/serija-svietimo-problemos-analize/>
6. Jurgita Kerevičienė (2014). *Pedagoginės psichologijos užrašai*. Prieiga internete:
https://www.knf.vu.lt/dokumentai/failai/katedru/germanu/vukhf_Kereviciene_ogines_psi_chologijos_uzrasai.pdf
7. Schoroškienė, E. Sutkutė-Toliusienė, I. Ovčnikova, I. Mitunevičienė. „Skaityti – Žaisti. Žaismingo skaitymo su vaikais iki 7 metų amžiaus idėjos“. 2024, Vilnius.

1 priedas

PRIEDAS

IŠVADOS APIE MOKYKLOS VEIKLOS KOKYBĖS ĮSIVERTINIMĄ

Mokyklos stiprieji veiklos aspektai:

1. Vaikai su mokytoju ir draugais kalbasi apie jausmus, mokosi atpažinti, įvardyti ir tinkamai reikšti emocijas (1.1.3. – 3 lygis).
2. Vaikai kreipiasi į suaugusįjį pagalbos, kai patys nepajėgia susidoroti su kilusiais sunkumais (2.1.2. – 3 lygis).
3. Vaikai drąsiai tyrinėja, eksperimentuoja (2.2.1. – 3 lygis).

4. Vaikai naudoja įvairius patirties kaupimo būdus (stebėjimą, bandymą, klausinėjimą), skatinančius juos tyrinėti, eksperimentuoti, savarankiškai domėtis ir būti kūrybingiems (2.2.2. – 3 lygis)
5. Grupėje vyrauja grupiniai žaidimai, patiriamos malonios akimirkos (2.3.4. – 3 lygis)
6. Užtikrinama, kad kiekvieną dieną teisės aktais nustatytą laiką, vaikai praleistų gryname ore, mokyklos lauko erdves panaudojant visapusiškam vaikų ugdymuisi (3.1.4. – 3 lygis).
7. Vaikai mokosi saugoti aplinką ir turi praktinių galimybių prisidėti prie aplinkos puoselėjimo (3.3.1. – 3 lygis).
8. Grupėje mokytojo taikomos kasdienės vaikams įprastos veiklos padeda ugdytis vaikų savireguliaciją ir savarankiškumą (4.1.1. – 3 lygis).
9. Mokytojas siūlo veiklas, kurios skatina vaikų susidomėjimą ir kelia jiems naujų iššūkių, žadina kūrybingumą, tyrinėjimą, eksperimentavimą, padeda savarankiškai ieškoti atsakymų, spręsti problemas (4.2.2. – 3 lygis).
10. Mokytojas ir šeimos nariai dalijasi informacija apie vaiko daromą pažangą (5.1.3. – 3 lygis)

Mokyklos tobulintini veiklos aspektai:

1. Mokytojas kuria socialines sąveikas grupėje, kurios skatina vaikus savarankiškai veikti, mokosi bendradarbiauti (1.2.3. – 2 lygis).
2. Ugdymo(si) aplinka suskirstyta į logiškai apibrėžtas mažesnes erdves (pagal ugdomas kompetencijas, veiklos centrus, kampelius ar kt.) su tam tikrai veiklai tinkamomis priemonėmis, skatinančiomis tyrinėti, žaisti ir ugdytis (3.1.2. – 2 lygis).
3. Aplinkoje įrengtos erdvės atsipalaidavimui ir ramybei, kur vaikai gali pabūti vieni ir pailsėti (3.1.3. – 2 lygis)
4. Vaikai naudoja jų amžiui tinkamas skirtingos paskirties priemones, informacines ir komunikacines technologijas (3.3.3. – 2 lygis)
5. Mokytojai apmąsto ir įsivertina savo pedagoginės praktikos efektyvumą bei siekia gauti grįžtamąjį ryšį iš kitų kolegų, o prireikus stengiasi patobulinti savo pedagoginę praktiką (7.2.1. – 2 lygis).

* - veiklos rodiklis pagal Ilimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas vykdančių mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo metodiką (2020).

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Vilniaus miesto savivaldybė 188710061, Konstitucijos pr. 3, LT-09601, Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL PRITARIMO VILNIAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „OBELĖLĖ“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMAI
Dokumento registracijos data ir numeris	2025-06-30 Nr. A15-1344/25
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Almeda Kučinskienė, Ikimokyklinio ugdymo skyriaus vedėja, Ikimokyklinio ugdymo skyrius
Sertifikatas išduotas	ALMEDA KUČINSKIENĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2025-06-30 12:13:52 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2025-06-30 12:14:09 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2024-02-28 19:13:13 – 2029-02-26 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA-2, VI Registru Centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Vilniaus miesto savivaldybės administracija, į.k. 188710061 LT", sertifikatas galioja nuo 2024-12-18 11:49:40 iki 2027-12-18 11:49:40
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema „Avilys“, versija 3.5.84.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2025-06-30 12:41:45)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2025-06-30 12:41:45 Dokumentų valdymo sistema „Avilys“